

הצעת חוק להעמקת גביית המסים והגברת האכיפה (ויעול אמצעי הגבייה ודיווח), התשע"ג-2013

פרק א': מס הכנסה

1. בפקודת מס הכנסה¹ (להלן – הפקודה) –
(1) בסעיף 32, אחרי פסקה (16) יבוא:

"(17) סכומים המשתלמים בתור ריבית או הפרשי הצמדה על כסף שלווה לצורך חלוקת רווחי שערון כהגדרתה בסעיף 100א²:"

ד ב ר י ה ס ב ר

בהצעת חוק זו מוצע לבצע תיקוני חקיקה במרבית חוקי המס, שעניינם הגברת אכיפת דיני המס, צמצום היקף העלמות המסים בישראל, שיפור ויעול גביית המסים, ושיפור באיסוף המידע והדיווח לרשות המסים.

ביום י"א באב התשע"ב (30 ביולי 2012) אישרה הממשלה, בהחלטה מס' 160, את תיקוני החקיקה המוצעים בהצעה זו, וביום ה' בסיוון התשע"ג (14 במאי 2013) חזרה הממשלה ואישרה את ההחלטות האמורות. יצוין, כי תיקוני החקיקה המוצעים בהצעת חוק זו, נכללו בתחילה בהצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013 (הצ"ח הממשלה התשע"ג, עמ' 586) (להלן – הצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים), ואולם בתיאום בין הממשלה לכנסת, הוצאו ממנה התיקונים האמורים עוד לפני הנחתם בכנסת ושולבו בהצעות חוק נפרדות.

סעיף 1 לפסקה (1)

בסעיף 40(41) להצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים, הוסף לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) סעיף 100א שקבע כי כאשר חברה מחלקת דיבידנד מרווחי שערון, כפי שהוגדרו באותו סעיף, לבעלי המניות, יראו את הנכס שבשלו נרשמו רווחי השערון בדוחות הכספיים של החברה המחלקת, כאילו נמכר על ידה ביום החלוקה, ובהתאם, יחולו על המכירה הרעיונית האמורה ההוראות הרלוונטיות בחלק ה' לפקודה, באופן המפורט בסעיף האמור.

בהמשך לאמור מוצע לקבוע, בסעיף 32 לפקודה שעניינו ניכויים שאין להתירם, כי לא יותר ניכוי של הוצאות מימון בשל הלוואה ששימשה לחלוקת רווחי שערון, כהגדרתה בסעיף 100א לפקודה.

כללי גביית המסים בישראל היא המקור העיקרי להכנסות המדינה. האופן שבו מבוצעות שומה, ביקורת, ואכיפת הגבייה משפיע באופן ישיר על הכנסות המדינה. על כן, רמת הגבייה קשורה ישירות ליכולת המדינה לעמוד ביעד הגירעון בטווח הקצר וביעד החוב בטווח הארוך.

מדוח הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי בראשות הפרופ' מנאל טרכטנברג (להלן – הוועדה) שאומץ על ידי הממשלה ביום י"א בתשרי התשע"ב (9 באוקטובר 2011), בהחלטה מס' 3756, עולה, כי קיים פער משמעותי בין הפעילות הכלכלית המדווחת לבין הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל במדינת ישראל. נמצא, כי הפעילות הכלכלית המתקיימת בפועל בישראל גדולה בכ- 23% מהפעילות הכלכלית המדווחת.

הוועדה ראתה חשיבות רבה בהגברת האכיפה ובהתמודדות עם ה"כלכלה השחורה" במדינת ישראל. על פי דוח הוועדה, צמצום הפער בין הפעילות המדווחת לפעילות בפועל, לצד אכיפה יעילה יותר, צפויים להביא להגדלה משמעותית של בסיס המס בישראל ולפיכך גם להגדלת המקורות שבידי הממשלה, כמו גם ליצירת מערכת מס צודקת ושוויונית יותר, שכן בכך יצטמצם היתרון התחרותי של עסקים מעלימי מס על פני עסקים שומרי חוק.

עוד עולה מדוח הוועדה, כי לשם הגשמת המטרה האמורה יש להשתמש במערכות המידע הממוחשבות המצויות בידי הממשלה כדי לשדרג את האכיפה, בלא הגדלה של החיכוך בין רשויות המס לציבור בכללותו.

בעקבות המלצות הוועדה, הוקם צוות בראשות מנהל רשות המסים בישראל, ובהשתתפות נציגי רשות המסים, אגף התקציבים במשרד האוצר ומשרד המשפטים. מטרת הצוות היו לבחון את הטיפול בנושא ההון השחור, אכיפת הגבייה והעלמות המס. חלק מהמלצות הצוות היוו בסיס להצעת חוק זו.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ג, עמ' 35.

² ר' נוסח סעיף 100א המוצע בסעיף 40(41) להצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013 (הצ"ח הממשלה, התשע"ג, עמ' 586).

"פרק שני: איגוח

12א64. בפרק זה –

הגדרות

"אמצעי שליטה" – כהגדרתם בסעיף 88;

"יזם" – חבר בני אדם שהתאגד בישראל ושהשליטה על עסקיו וניהולם מופעלים בישראל, שבבעלותו נכסים מגבים;

"נכס מגבה" – זכות מכוח חוזה או מכוח דין לקבל כספים במועדים ובתנאים ידועים מראש;

"עסקת איגוח" – עסקה שעניינה המחאת נכסים מגבים מיזם לתאגיד ייעודי, בתמורה לכספים שיעביר התאגיד הייעודי ליזם ושיתקבלו מהנפקת תעודות התחייבות מגובות בנכסים בידי התאגיד הייעודי;

"תאגיד ייעודי" – חברה פרטית כהגדרתה בחוק החברות שמתקיימים בה כל אלה:

(1) היא התאגדה בישראל והשליטה על עסקיה וניהולם מופעלים בישראל;

(2) היא התאגדה רק לצורך התקשרות בעסקת איגוח;

(3) מטרתה הבלעדית, כפי שנקבעו במסמכי ההתאגדות שלה, הן אלה:

(א) רכישת נכסים מגבים בעסקת איגוח מאת יזם אחד או יותר;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

עסקת איגוח, הנובע מהמיסוי הגבוה של המחאת הנכסים לתאגיד הייעודי.

לפיכך, מוצע לקבוע, בסעיף 14א64 המוצע, שכאשר יזם מבצע המחאת זכויות בנכסים לתאגיד ייעודי שנמצא בבעלותו המלאה, יחול הסדר מס מיוחד, שלפיו לא יראו בתמורה שקיבל היזם מהתאגיד הייעודי במסגרת עסקת האיגוח הכנסה בידי היזם, וכן הכנסות והוצאות התאגיד הייעודי ייוחסו ליזם. הסדר מיוחד זה מוצע הואיל ומדובר כאמור בתאגיד ייעודי, שהוא בבעלות מלאה של היזם, ובמטרה לשמר את היתרון המימוני המושג בעסקת איגוח, במקרים שבהם מדובר בנכס שטרם נרשמה בשלו עלות בדוחות הכספיים, כאשר בלא הסדר מס כאמור, תמורת ההנפקה תמוסה אצל היזם בלא מרכיב של עלות, דבר שיהפוך עסקה כזו לבלתי כדאית.

עוד מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע, בצו, את רשימת הנכסים המגבים שעליהם יחול ההסדר המוצע, בהתאם לקריטריון הקבוע בהצעה, קרי, נכסים מגבים, כהגדרתם בסעיף, שטרם נרשמה בשלהם עלות בספרים.

מוצע להוסיף לפקודה את פרק שני שכותרתו "איגוח", הכולל את סעיפים 12א64 עד 14א64, שקובעים הסדר מיסוי לעניין עסקאות איגוח. עסקת איגוח היא עסקה שבה מונפקות תעודות התחייבות שפירעונן מובטח על ידי תזרים מזומנים צפוי ומוגדר (נכס מגבה). התעודות מונפקות על ידי תאגיד ייעודי, שהוקם רק לצורך ביצוע עסקת האיגוח, ושקיבל את הנכסים המגבים בהמחאה מאת תאגיד אחר (היזם). השימוש בתאגיד הייעודי נועד לאפשר השקעה שהסיכון הכרוך בה ממוקד בנכסים המגבים בלבד, בלא הסיכון שכרוך בהשקעה בכלל נכסי היזם, וכך מושג מימון בתנאים טובים יותר בשל הנכסים המגבים.

בעסקאות איגוח מסורתיות, יזם מזהה ומבודד קבוצת נכסים לאיגוח ומבצע את האיגוח באמצעות התאגיד הייעודי, זאת כדי שעסקת האיגוח תהיה נפרדת מהיזם מבחינה משפטית וכלכלית, ולא תהיה כפופה לסיכוני חדלות הפירעון שלו. כאשר מדובר בנכס מגבה שלא נרשמה בשלו עלות בספרים, נוצר חסם מביצוע

(ב) ביצוע הנפקה חד-פעמית של תעודות התחייבות מגובות בנכסים מסדרה אחת או יותר;

(4) היא קבעה בתקנונה כי תתפרק מיד לאחר המועד שבו ייפרעו במלואן תעודות ההתחייבות המגובות בנכסים;

"תעודות התחייבות מגובה בנכסים" – תעודות התחייבות כהגדרתה בסעיף 35א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968³, שהמקורות היחידים לפירעון הסכום המגיע על פיה הם הכספים שהתאגיד הייעודי זכאי לקבל מכוח הנכסים המגבים.

הכרה בעסקת איגוח 13א64. המנהל רשאי, לפי בקשתו של יזם, להכיר בעסקת איגוח לצורכי מס כעסקת איגוח לצורכי מס בהתקיים כל אלה:

(1) במסגרת עסקת האיגוח ממחה היזם לתאגיד ייעודי רק נכס מגובה מסוג שקבע שר האוצר, בצו, שטרם נרשמה בשלו עלות בדוחות הכספיים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים;

(2) כל אמצעי השליטה בתאגיד הייעודי מוחזקים בידי היזם.

הכיר המנהל בעסקת איגוח כעסקת איגוח לצורכי מס, יחולו הוראות מיסוי מיוחדות לעניין עסקת איגוח המוכרת לצורכי מס 14א64. הכיר המנהל בעסקת איגוח כעסקת איגוח לצורכי מס, יחולו הוראות אלה:

(1) לצורכי פקודה זו, ההכנסה החייבת של התאגיד הייעודי, ובכלל זה הכספים המתקבלים מכוח הנכסים המגבים, וכן ההפסדים של התאגיד הייעודי, ייחשבו להכנסתו החייבת ולהפסדיו של היזם, וכל נכסיו והתחייבויותיו של התאגיד הייעודי ייחשבו לנכסיו ולהתחייבויותיו של היזם;

(2) התמורה שקיבל היזם מהתאגיד הייעודי במסגרת עסקת האיגוח לא תהווה הכנסה בידו;

(3) לא נפרעו במלואן תעודות ההתחייבות המגובות בנכסים, במועד שנקבע לפירעונן, ולמחזיקי תעודות ההתחייבות אין זכות תביעה לפירעון יתרת החוב, תהווה יתרת החוב שלא נפרעה, הכנסה בידי היזם, ויחולו עליה הוראות פקודה זו⁴;

(3) בסעיף 103א(א), אחרי "שינויי מבנה של" יבוא "שותפויות עסקיות", אחרי "שאיחד הצדדים לו הוא" יבוא "שותפות עסקית" ובסופו יבוא "בסעיף קטן זה, "שותפות עסקית" – שותפות רשומה לפי פקודת השותפויות [נוסח חדש], התשל"ה-1975⁴, אשר הכנסותיה חייבות במס בידי השותפים לפי סעיף 2(1);

ד ב ר י ה ס ב ר

על שותפויות עסקיות. חלק ה'2 לפקודה בנוסחו הקיים אינו כולל התייחסות לשינויי מבנה הנעשים באמצעות שותפויות. כך למשל, הליכים כגון העברת נכס מחברה לשותפות שבה החברה מחזיקה כמעט במלוא הזכויות,

לפסקה (3)

מוצע לתקן את סעיף 103א(א) לפקודה כך שהוראות חלק ה'2 לפקודה, שעניינו שינויי מבנה ומיזוג, יחולו גם

³ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 28, עמ' 549.

(4) בסעיף 119א(ב), אחרי "שלוש שנים" יבוא "ואם מי שקיבל את הנכסים או הפעילות הוא בן זוגו של היחיד – חמש שנים";

(5) בסעיף 129ג(א), בפסקה (1), בסופה יבוא "ואולם הכנסותיה ורווחיה של קרן נאמנות פטורה שמקורם בשותפות הנסחרת בבורסה בישראל, יחויבו במס בשיעור הקבוע בסעיף 126א(א)";

(6) בסעיף 131(ב2) –

(א) בפסקה (1), אחרי "(2) או (8)" יבוא "או חבר בני אדם החייב בהגשת דוח לפי סעיף קטן (א)(5)";

(ב) בפסקה (2), אחרי "יחיד" יבוא "או חבר בני אדם";

ד ב ר י ה ס ב ר

ליחיד, שהכנסה זו אינה מהווה בידיו הכנסה מעסק או ממסלח יד, היחיד יהיה חייב במס בשיעור של 25%. כאשר קרן נאמנות פטורה מקבלת הכנסה חייבת משותפות, היא פטורה כאמור מתשלום מס. ואילו יחיד המקבל הכנסה כאמור משותפות חייב כאמור במס בשיעור של 25%. ואולם אם אותו יחיד היה משקיע ישירות בשותפות כאמור, הוא היה משלם מס בשיעור של 50%.

מוצע לתקן עיוות זה ולקבוע חיוב במס במתווה דו-שלבי כאשר מדובר בהכנסות ורווחים של קרן נאמנות פטורה שמקורם בשותפות נסחרת. במקביל, מוצע לקבוע הוראת ניכוי במקור בעת תשלום הכנסה משותפות נסחרת לקרן נאמנות פטורה, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 10).

לפסקה (6)

לפסקאות משנה (א) ו-(ב)

חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי), התשס"ח-2008, שבמסגרתו תוקנה הפקודה (להלן – תיקון מס' 161), החיל את חובת הדיווח המקוון על יחידים החייבים בהגשת דוח לפי סעיף 131 לפקודה (אם יש להם הכנסה לפי סעיף 12(1), או (2) לפקודה, והכנסתם עומדת על 79,800 שקלים חדשים או יותר, ויחד עם בן זוג 159,600 שקלים חדשים או יותר, בערכים של 2013), וכן על מעביד או מנכח המנכים מס לפי סעיף 164 לפקודה, לגבי תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ותשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856).

בתיקון מס' 161 נוסף גם סעיף 195 לפקודה, שעניינו הטלת עיצום כספי בשל אי-הגשת דוח מקוון, כאשר המנהל רשאי להטיל עיצום כספי בסכומים המפורטים בסעיף, בשל כל חודש מלא של פגור בהגשת הדוח.

התיקון האמור לא החיל את חובת הדיווח המקוון על חברות, אשר עדיין מגישות את הדוח לפי סעיף 131 לפקודה באופן ידני בלבד. יצוין כי חברה חייבת, לפי סעיף 240ב(ג) לפקודה, להגיש את הטופס לגבי נתוני הדוחות הכספיים, המאוזן, דוח רווח והפסד ודוח ההתאמה למס (טופס 6111) באופן מקוון, ואולם על אי-הגשתו כאמור אין כל סנקציה.

ביצוע הליך הדומה להליך מיזוג חברות או העברת נכס בין שותפויות שנמצאות בבעלות זהה וכן הליכים נוספים, אינם אפשריים במסגרת הדין הקיים.

יצוין, כי בעקבות פסק דינו של בית המשפט העליון בע"א 2026/92 פקיד שומה פתח תקווה נ' שדות חברה להובלה (1982) בע"מ ואח', פד"י נה(4) 89 (להלן – עניין שדות), פורסם חוזר מס הכנסה 14/2003, שהתייחס להיבטי המס השונים הנובעים מיישום פסק הדין האמור, וקבע, בין השאר, כי העברת נכס לשותפות על ידי השותפים נחשבת לאירוע מס חייב לפי הפקודה. מאחר שטרם נעשו ההתאמות הנדרשות לאימוץ פסק הדין בעניין שדות במסגרת הוראות חלק ה'2 לפקודה, מוצע להחיל את הוראות חלק זה גם על שותפויות, וזאת בשינויים המחויבים ושינויים נוספים שיוורה עליהם המנהל, והכול בהתאם להוראות הכלליות של חלק ה'2.

לפסקה (4)

סעיף 119א(ב) לפקודה עוסק בתופעה של הברחת נכסים, וקובע כי במקרה שבו יחיד שיש לו חוב מס סופי מעביר את נכסיו בלא תמורה, או בתמורה חלקית, לקרובו או לחברה שהוא בעל שליטה בה, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, אפשר לגבות את החוב ממי שקיבל ממנו את הנכסים בנסיבות האמורות, וזאת בתוך תקופה של שלוש שנים מתום שנת המס שבה היה החוב לסופי או שבה הועברו הנכסים, לפי המאוחר.

במטרה לצמצם את התופעה של הברחת נכסים בין בני זוג ולהקל על גביית המס במקרים כאמור, מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע בו, כי יהיה ניתן לגבות חוב מס בנסיבות של העברת נכסים בין בני זוג, בלא תמורה או בתמורה חלקית, כל עוד לא עברו חמש שנים מתום שנת המס שבה היה חוב המס לסופי או שבה הועברו הנכסים, לפי המאוחר.

לפסקה (5)

מוצע לתקן את סעיף 129ג(א) לפקודה הנוגע להכנסתה של קרן נאמנות פטורה. לפי הסעיף האמור קרן נאמנות פטורה, פטורה ממס בשל הכנסותיה ורווחיה. לפי סעיף 125ב לפקודה, כאשר קרן כאמור מחלקת את רווחיה

(ג) בפסקה (4), במקום "(מס הכנסה שלילי)" יבוא "(מענק הכנסה)";

(7) בסעיף 132(ב), בפסקה (א1), אחרי "יחיד" יבוא "או חבר בני אדם";

(8) בסעיף 134 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי "התחלת התעסקות" יבוא "הפסקתה";

(ב) האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) מעביד המעסיק חמישה עובדים לפחות שבשלהם הוא חייב בהגשת

דוח לפי סעיף 166(א), והפסיק את פעילות עסקו, יודיע על כך בכתב לפקיד

השומה שבתחום סמכותו נמצא העסק, לא יאוחר מיום ההפסקה כאמור;

(9) בסעיף 158, במקום "מתן ערבות" יבוא "מתן ערובה" ובמקום "והגשת הוכחות"

יבוא "הגשת הוכחות וסעדים זמניים";

(10) בסעיף 164, במקום "או של הכנסה חייבת שהעבירה קרן להשקעות במקרקעין

כהגדרתה בסעיף 2א64 לבעלי מניותיה, או של" יבוא "של הכנסה חייבת שהעבירה

קרן להשקעות במקרקעין כהגדרתה בסעיף 2א64 לבעלי מניותיה, של הכנסות ורווחים

שהעבירה שותפות נסחרת בבורסה בישראל לקרן נאמנות פטורה כאמור בסעיף

129ג(א)(1), של";

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לייתר הליכים כלפי מעבידים בעקבות הפסקת דיווח פתאומית כאמור, מוצע לתקן את סעיף 134 לפקודה ולקבוע בו כי מעביד יהיה חייב בדיווח גם כאשר אינו חייב בניכוי מס במקור, וזאת במקרים שבהם הפסיק את פעילותו, ובתנאי שמדובר במעביד שמעסיק חמישה עובדים או יותר. עוד מוצע לקבוע שבשל אי-דיווח כאמור יוטל קנס לפי סעיף 188 לפקודה, כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 1(13).

לפסקה (9)

סעיף 184 לפקודה קובע כי בהליך ערעור על החלטה לפי הפקודה, לא ישולם המס השנוי במחלוקת. מסיבה זו, הליכי הערעור מנוצלים במקרים רבים כדי לדחות ואף לא לשלם את המס השנוי במחלוקת, ומוגשים גם אם אין בערעור ממש. במקרים רבים, רשות המסים ניצבת בסוף ההליך מול שוקת שבורה ובלא יכולת של ממש לגבות את המס המגיע לה.

לאור האמור, מוצע לתקן את סעיף 158 לפקודה, ולהסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות גם בעניין סעדים זמניים ומתן ערובה, כדי להבטיח את תשלום המס כאשר יש חשש שהמס לא ישולם בתום ההליכים.

לפסקה (10)

כאמור בדברי ההסבר לסעיף 5(1), מוצע לתקן את סעיף 129ג(א) לפקודה הנוגע להכנסתה של קרן נאמנות פטורה, ולקבוע חיוב במס במתווה דו-שלבי כאשר מדובר בהכנסות ורווחים של קרן נאמנות פטורה שמקורם בשותפות נסחרת. להשלמת התיקון האמור, מוצע לקבוע, בסעיף 164 לפקודה, הוראת ניכוי במקור בעת תשלום הכנסה משותפות נסחרת לקרן נאמנות פטורה.

לאור האמור, מוצע להחיל את החובה להגיש דוח באופן מקוון, לפי סעיף 131 לפקודה, גם על חברות, וכן להטיל עיצום כספי על חברה שלא תגיש דוח או טופס כאמור, כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1(15) להצעה.

לפסקת משנה (ג)

בהתאם להצעה לשנות את שמו של החוק להגדרת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי), התשס"ח-2007, כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיף 10 להצעה זו, מוצע לתקן את ההפניה לחוק האמור בסעיף 131(ב2)(4) לפקודה.

לפסקה (7)

סעיף 132 דן במועד הגשת הדוח לפקיד השומה. סעיף קטן (ב)(א1) של הסעיף האמור עוסק במועד הגשת דוח מקוון בנוגע ליחיד, אך אין התייחסות להגשת דוח כאמור בידי חבר בני אדם. בהמשך לתיקון המוצע בסעיף 6(1) להצעה זו, מוצע לתקן את הסעיף האמור כך שהמועד להגשת דוח מקוון הקבוע בו יחול גם לעניין הגשת דוח כאמור בידי חבר בני אדם.

לפסקה (8)

סעיף 164 לפקודה קובע את חובת הניכוי במקור למעבידים בשל הכנסת עבודה, בעוד שסעיף 166 לפקודה מסדיר את החובה לשלם את הניכוי לפקיד השומה ולהגיש לו דוח. במקרים שבהם מעביד, אשר באופן רגיל מעביר ניכויים, מפסיק באופן פתאומי להעבירם, נערכת לו שומה לפי סעיף 167 לפקודה.

(11) בסעיף 180(ב)(2), במקום הסיפה החל במילים "דין החלטה כאמור" יבוא "הוגדל סכום המקדמות לפי פסקה זו, רשאי הנישום לשלם סכום מקדמות נמוך יותר ובלבד שלא יפחת מסכום המקדמות שהיה חייב בו לאותה שנה אילולא ההגדלה, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 190(א)(2), בשינויים המחויבים";

(12) בסעיף 181, במקום "לפי סעיפים 175 או 176, הכל לפי העניין" יבוא "לפי סעיף 175" ובמקום הסיפה החל במילה "לשלמו" יבוא "לשלמו; הגדיל פקיד השומה לפי סעיף זה את סכום המקדמה, רשאי הנישום לשלם סכום מקדמה נמוך יותר ובלבד שלא יפחת מסכום המקדמה שהיה חייב בו לאותה שנה אילולא ההגדלה, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 190(א)(2), בשינויים המחויבים";

(13) בסעיף 188 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים "יוטל עליו, בעד כל חודש של פיגור" יבוא "יוטל עליו, בעד כל חודש של פיגור, קנס של 600 שקלים חדשים";

(ב) אחרי סעיף קטן (1א) יבוא:

"(2א) לא מסר אדם הודעה לפי סעיף 134(א) או (ב) במועד שנקבע בו, רשאי פקיד השומה להטיל עליו קנס של 370 שקלים חדשים בעד כל חודש של פיגור";

(14) בסעיף 190(א)(1), אחרי "חלק ממנה" יבוא "לרבות מקדמה לפי סעיף 91(ד)";

(15) בסעיף 195ב, האמור בו יסומן "(א)" ואחריו יבוא:

"(ב) לעניין סעיף קטן (א), יראו נישום שחלה עליו חובה להגיש טופס כאמור בסעיף 240ב(ג) באופן מקוון ולא עשה כן, כמי שלא הגיש דוח מקוון";

ד ב ר י ה ס ב ר

לאור התיקון המוצע של סעיף 195ב, בסעיף 40(54) להצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים, שלפיו יופחת סכום העיצום בגין פיגור בהגשת דוח מקוון לסכום של 600 שקלים חדשים, בעד כל חודש של פיגור, מוצע להתאים את סכום הקנס הקבוע בסעיף 188 ולבטל את כפל הקנס הקבוע למי שלא הגיש דוח לאחר שקיבל דחייה.

לפסקת משנה (ב)

לאור תיקונו המוצע של סעיף 134 לפקודה והוספת סעיף 134(ב), כאמור בסעיף 1(8) להצעה זו, מוצע גם לקבוע קנס על אי-הגשת דוח כאמור בסעיף זה, ובהתאם גם קנס על אי-הגשת דוח לפי סעיף 134 הקיים. נוסף על כך מוצע שקנס כאמור יחול מיום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015), כדי לתת זמן לנישומים לדווח כראוי בלא הטלת קנס.

לפסקה (14)

חובת תשלום מקדמות קבועה בסעיפים 91(ד) ו-175 לפקודה. מוצע להבהיר כי קנס על פיגור בתשלום מקדמה הקבוע בסעיף 190(א)(1) לפקודה חל גם על מקדמה על מס רווח הון לפי סעיף 91(ד) לפקודה.

לפסקה (15)

כאמור בדברי ההסבר לסעיף 6(6) להצעה זו, עניינו של סעיף 195ב לפקודה, בהטלת עיצום כספי בשל אי-הגשת דוח מקוון, כאשר המנהל רשאי להטיל עיצום כספי בסכומים שפורטו בסעיף, בשל כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח.

לפסקאות (11) ו-(12)

מוצע לתקן את סעיפים 180(ב)(2) ו-181 לפקודה, כך שיבוטל הליך ההשגה והערעור הקבוע בהם לגבי הגדלת מקדמות, וייקבע כי נישום שפקיד השומה הגדיל את המקדמות שהוא חב בהן, יוכל לבחור אם לשלם את המקדמות בשיעור שקבע פקיד השומה כאמור (מקדמות מוגדלות) או בשיעור נמוך יותר, ובלבד שלא יפחת מסכום המקדמות שהיה חייב בו לאותה שנה לולא ההגדלה, או להמשיך ולשלם את המקדמות בשיעור או במתווה שנקבע בחוק. אם בחר הנישום שלא לשלם מקדמות מוגדלות והתברר לפי הדוח שהגיש שהמס עולה על סכום המקדמות ששילם, יחול על התשלום קנס לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה.

לפסקה (13)

לפסקת משנה (א)

סעיף 188(א) לפקודה קובע קנס על אי-הגשת דוח במועד שנקבע בסעיף 132 לפקודה. נכון לשנת 2013, הקנס עומד על 370 שקלים חדשים בעד כל חודש של פיגור ו-740 שקלים חדשים, אם נקבע לאותו אדם מועד מאוחר יותר להגשת הדוח לפי סעיף 133 לפקודה ואותו אדם לא הגיש את הדוח במועד המאוחר. סעיף 195ב לפקודה קובע עיצום כספי שהמנהל רשאי להטיל בשל כל חודש מלא של פיגור בהגשת הדוח. כיום, סעיף 188 לפקודה חל רק על מי שאינו חייב בהגשת דוח מקוון לפי סעיף 131(ב2) לפקודה.

(16) בסעיף 195ד –

- (א) בסעיף קטן (א), במקום "יחיד, מעביד, או מנכה" יבוא "אדם";
(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "יחיד, מעביד או מנכה" יבוא "אדם לפי סעיף קטן (א)";

(17) בסעיף 195ח –

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "יחיד, מעביד או מנכה" יבוא "אדם";
(2) בסעיף קטן (ב), במקום "יחיד, מעביד או מנכה" יבוא "אדם";

(18) בסעיף 235 –

- (א) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג1) (1) על אף הוראות סעיף קטן (א), מותר למסור לגורם המוסמך –

(א) מידע בדבר הכנסותיו של יחיד ושל בן זוגו אשר הגישו בקשה להטבה (בסעיף קטן זה – מבקשי ההטבה), כפי שדווח לרשות המסים בטופס תשלום הכנסת עבודה לעובד (טופס 0126) ובטופס תשלום הכנסה חבת ניכוי (טופס 0856) כמשמעותם בסעיף 166, לשנת המס שקדמה לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה, כולה או חלקה;

(ב) חיווי חיובי או שלילי כי מי ממבקשי ההטבה הגיש דוח לפי הוראות סעיף 131, לגבי כל אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה;

והכול בלבד שמידע וחיווי כאמור נדרשים לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה, ובמידה שנדרש; בסעיף קטן זה –

"הגורם המוסמך" – המנהל הכללי של משרד הכלכלה או עובד משרד הכלכלה שהמנהל הכללי של המשרד הסמיכו, בהסכמת המנהל, לקבל את המידע והחיווי;

ד ב ר י ה ס ב ר

להצעה זו, מוצע לתקן את סעיפים 195ד ו-195ח לפקודה כך שיחולו גם על חברות.

לפסקה (18)

כדי ליצור מבחן הכנסה יעיל לקביעת זכאות להטבה בתחום מעונות יום וצהרונים, ובמטרה לשפר את השירות לאזרח ולהקל עליו במימון זכויותיו, מוצע לתקן את סעיף 235 לפקודה בדרך שתאפשר העברת מידע באופן מקוון מרשות המסים לגורם המוסמך לקבלו במשרד הכלכלה, בדבר הכנסותיו של יחיד ובן זוגו אשר הגישו בקשה לקבלת הטבה, וכן חיווי חיובי או שלילי כי מי ממבקשי ההטבה הגיש דוח לפי הוראות סעיף 131, לגבי כל אחת משתי שנות המס שקדמו לשנה שלגביה מבוקשת ההטבה, והכול ובלבד שמידע וחיווי כאמור נדרשים לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה, ובמידה שנדרשו. כמו כן מוצע ששר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבע כללים לגבי שמירת המידע, אבטחתו ומחיקתו.

כאמור, מוצע, בסעיף 195ו(6) להצעה זו, להחיל את החובה להגיש דוח באופן מקוון, לפי סעיף 131 לפקודה, גם על חברות. בהמשך לכך, מוצע לקבוע כי המנהל רשאי להטיל עיצום כספי כאמור בסעיף 195ב לפקודה על חברה שלא תגיש דוח כאמור. עוד מוצע לקבוע כי לעניין סעיף קטן (א), יראו נישום שחלה עליו חובה להגיש טופס כאמור בסעיף 240ב(ג) באופן מקוון ולא עשה כן, כמי שלא הגיש דוח מקוון, ויהיה ניתן להטיל עליו עיצום כספי לפי סעיף 195ב, וזאת בדומה לאמור בסעיף 131ו(1) לפקודה לגבי דוח שאינו מקוון.

יובהר כי במקביל, הוצע בסעיף 40(54) להצעת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים, להפחית את סכומי העיצומים הקבועים בסעיף 195ב לפקודה ולקבוע סכום אחיד, שכן מדובר בסכומים גבוהים המוטלים מדי חודש, שגבוהים משמעותית מאלה המוטלים לפי סעיף 188 לפקודה על מי שמגיש דוח ידני.

לפסקאות (16) ו-(17)

בהמשך לאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 195ו(15), ובעקבות החלת חובת דיווח מקוון על חברות בסעיף 195ו(6),

“הטבה” – הטבה בתחום מעונות יום, משפחתונים או צהרונים, המותנית במבחן הכנסה.

(2) מידע וחיווי כאמור בפסקה (1) יימסרו לגורם המוסמך, באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, ובלבד שמבקשי ההטבה חתמו על כתב ויתור על סודיות המתיר לרשות המסים למוסרם והמפרט את האפשרות העומדת למבקשי ההטבה לקבל את המידע ישירות כמפורט בפסקה (3), והחתימות אומתו בידי מי שנקבע לפי סעיף 15 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל”א–1971⁵, או לפי סעיף 102 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ”ד–1984⁶, או בידי עובד משרד הכלכלה שהמנהל הכללי של המשרד הסמיכו לכך בהסכמת המנהל.

(3) על אף האמור בפסקה (2), מידע וחיווי כאמור בפסקה (1) יומצאו באמצעות הדואר ישירות לידי מבקשי ההטבה, אם ביקשו זאת, ובלבד שחתמו על בקשה המופנית לרשות המסים להמציא להם את המידע והחיווי כאמור, והחתימות אומתו כאמור בפסקה (2).

(4) המנהל יורה, בהתייעצות עם רשם מאגרי מידע כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות, התשמ”א–1981⁷ (בפסקה זו – חוק הגנת הפרטיות), על דרך מסירת המידע או החיווי (בפסקה זו – המידע) לגורם מוסמך לפי פסקאות (1) עד (3) באופן שיבטיח כי יימסר מידע רק לגבי מבקשי ההטבה; מידע שנמסר לפי הפסקאות האמורות, יישמר אצל הגורם המוסמך כמאגר מידע כמשמעותו בחוק הגנת הפרטיות; שר האוצר ושר הכלכלה, בהתייעצות עם שר המשפטים, יקבעו כללים לגבי משך הזמן שבו יישמר המידע, אופן שמירתו ואבטחתו, ולגבי מחיקתו;

(ב) בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (2) יבוא:

“(3) בביצוע תפקידיו של הגורם המוסמך לצורך קביעת זכאותם של מבקשי ההטבה להטבה כאמור בסעיף קטן (1ג);”

(19) אחרי סעיף 240 יבוא:

240ג. שר האוצר רשאי לקבוע תשלומים בעד קבלת שירותים ממערכת שירות עיבודים ממוכנים, ובכלל זה בעד החיבור למערכת ובעד השימוש בה, ורשאי השר לקבוע פטורים, הקלות או הנחות מתשלומים כאמור; לעניין זה, “מערכת שירות עיבודים ממוכנים” – מערכת מיחשוב הכוללת נתונים על אודות חייבים במס לפי פקודה זו, חוק מס ערך מוסף וחוק מיסוי מקרקעין, והמשמשת לצורך קבלת מידע מאת חייבים במס כאמור ולצורך מסירת מידע על אודותיהם.”

“גביית תשלומים בעד קבלת שירותים ממערכת שירות עיבודים ממוכנים”

ד ב ר י ה ס ב ר

מערכת המחשוב או מערכת שע”מ), מספקת שירותים נרחבים לגורמים המורשים לייצג נישומים וכן מספקת שירותים שונים לגורמים נוספים בישראל. מערכת המחשוב

לפסקה (19) מערכת שירות עיבודים ממוכנים של משרד האוצר, המשמשת כמערכת המחשוב של רשות המסים (להלן –

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ’ 421.

⁶ ס”ח התשמ”ד, עמ’ 298.

⁷ ס”ח התשמ”א, עמ’ 128.

פרק ב': מס ערך מוסף

- תיקון חוק מס ערך מוסף 2. בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975⁸ –
- (1) אחרי סעיף 41 יבוא:
- "סעיף לניכוי מס 41א. (א) על אף האמור בסעיף 38, רשאי המנהל שלא להתיר לעוסק לנכות מס תשלומים בסכום העולה על הדרוש לפי צורכי עסקו.
- (ב) עוסק הרואה עצמו מקופח בשל החלטת המנהל לפי סעיף זה רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי; הוראות סעיף 83 יחולו לגבי הערעור, בשינויים המחויבים";
- (2) בסעיף 47א, בכל מקום, במקום "20,000 שקלים חדשים" יבוא "10,000 שקלים חדשים";
- (3) בסעיף 69א(ז), במקום "2,500,000 שקלים חדשים" יבוא "1,500,000 שקלים חדשים";

ד ב ר י ה ס ב ר

שימש לצורכי עסקו של החייב במס. המדובר במקרים חריגים שבהם קיים חוסר סבירות קיצוני ביחס שבין התשלום לבין צורכי עסקו של החייב במס. מוצע, על כן, לקבוע הסדר דומה להסדר הקבוע בסעיף 30 לפקודת מס הכנסה, הקובע לעניין זה כי לא יותר כל ניכוי בשל הוצאות בסכום העולה על הדרוש לפי צורכי ייצור ההכנסה של הנישום. כמו כן, מוצע, בסעיף 2(א)(10), לתקן את סעיף 107 לחוק מס ערך מוסף ולקבוע כי סמכות המנהל להגביל ניכוי מס תשלומים כאמור אינה ניתנת לאצילה.

לפסקאות (2), (7), (8) ו-(10)(ב)

סעיף 47א(ב) לחוק מס ערך מוסף קובע, כי קונה שהוא חייב במס חייב לדרוש ממוכר שהוא עוסק מורשה חשבונית מס, וכי הוא לא ישלם בשטרי כסף, וזאת בעסקאות שערך הנכסים או השירותים בהן היה 20,000 שקלים חדשים או יותר. הוראה זו באה להבטיח דיווח נאות ותשלום מס ערך מוסף בשל העסקאות שבוצעו. הואיל ותשלום במזומן מקשה על דיווח ואיתור עסקאות, מוצע לקבוע כי הסכום האמור בסעיף 47א(ב) לחוק יופחת ויעמוד על 10,000 שקלים חדשים.

בהמשך לאמור, מוצע לקבוע, בסעיף 95א המוצע, כי על הפרה של הוראת הסעיף האמור ניתן להטיל קנס אזרחי בשיעור של 15% מסכום העסקה, וכמו כן מוצע לתקן את סעיף 97 לחוק מס ערך מוסף ולקבוע שאם לא שולם הקנס האמור במועד שנקבע לכך או אם דחה המנהל את תשלומ, ייוספו עליו לתקופת הפיגור או הדחייה הפרשי הצמדה וריבית. לבסוף, מוצע לתקן את סעיף 107 לחוק מס ערך מוסף ולקבוע כי אצילת סמכות המנהל להטיל את הקנס האמור טעונה פרסום ברשומות.

לפסקה (3)

חובת הדיווח המפורט לרשויות מס ערך מוסף היא חלק מרפורמה כוללת בתחום הדיווח אשר מטרתה

מעניקה יתרונות רבים למייצגים, הנדרשים למידע שוטף מרשות המסים על אודות לקוחותיהם, ומאפשרת למשל, גישה ישירה לנתונים הממוחשבים המצויים במערכת המחשוב; שליפת מידע מהירה; שיגור דוחות של נישומים ישירות למחשב רשות המסים וביצוע פעולות שונות בעבור לקוחות; הפקת שאילתות ניהוליות המסייעות לניהול מרשמי המייצגים, וחיסכון בהגעה הפיזית למשרדי רשות המסים.

לאחרונה קבע בית המשפט העליון, בע"מ 980/08 עופר מנירב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 6.9.2011), כי חלק מהתשלומים שגובה רשות המסים בעד קבלת השירותים כאמור הם, ככל הנראה, תשלום מסוג "אגרה" שגבייתו מחייבת עיגון בחקיקה, ופסק כי יש להחזיר את הדיון לבית המשפט המחוזי כדי שידון מחדש בחוקיות כל סוגי התשלומים, בהתאם לעקרונות שנקבעו על ידי בית המשפט העליון.

כדי למנוע מחלוקות נוספות בהווה ובעתיד בעניין חוקיות התשלומים הנגבים בגין מערכת המחשוב, על סוגיהם השונים, לרבות תשלומים שלעמדת הרשות גבייתם היא כדיון לפי פסק הדין הנזכר לעיל, כגון דמי ההתחברות והתשלום הקבוע, ונוכח חשיבות התשלומים אשר מאפשרים מתן שירות מיטבי למשתמשים במערכת, מוצע להסדיר את הטלת התשלומים בחקיקה כך ששר האוצר יהיה מוסמך לקבוע תשלומים בעד קבלת שירותים ממערכת ש"מ, ובכלל זה בעד החיבור למערכת ובעד השימוש בה, וכן לקבוע כי בסמכות שר האוצר ליתן פטורים, הקלות או הנחות מתשלומים כאמור.

סעיף 2 לפסקאות (1) ו-(10)(א)

כיום אין בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן – חוק מס ערך מוסף), הוראה אשר מאפשרת למנהל להגביל ניכוי מס תשלומים בשל חריגה מן הסכום אשר

⁸ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשע"ב, עמ' 317.

(4) בסעיף 77, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) השומה תהיה בתוך חמש שנים לאחר הדוח; חלף המועד האמור והורשע החייב במס בעבירה לפי חוק זה או לפי פקודת מס הכנסה, בשל מסירת ידיעות כוזבות בדוח האמור או בשל מעשה אחר שיש בו כוונה להתחמק מתשלום מס לפי חוק זה או לפי פקודת מס הכנסה, המגיע לתקופת הדוח האמור, או כופרה עבירתו זו, תהיה השומה בתוך תקופה המסתיימת בתום שנה מיום ההרשעה או מיום תשלום הכופה, לפי העניין";

(5) בסעיף 79 –

(א) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "או בתוך שבע שנים מהגשת הדוח, לפי המוקדם";

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) חלף המועד לתיקון שומה או לקביעת מס לפי סעיף קטן (א), והורשע החייב במס לפי חוק זה או לפי פקודת מס הכנסה, בשל מעשה שיש בו כוונה להתחמק מתשלום מס המגיע לפי חוק זה או לפי פקודת מס הכנסה, המגיע לתקופת הדוח האמור, או כופרה עבירתו זו, רשאי המנהל לתקן את השומה או את קביעת המס בתוך תקופה המסתיימת בתום שנה מיום ההרשעה או מיום תשלום הכופה, לפי העניין";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (4) ו-(5)

התקופות אשר במהלכן ניתן לבצע שומה לפי מיטב השפיעה, תיקון שומה ותיקון קביעת מס כוללות פרקי זמן מיוחדים למקרים שבהם בוצעו עבירות מס. במקרים אלה ניתן לחרוג מן התקופה הרגילה שנקבעה בחוק, ולתקן את השומה או קביעת המס במועד מאוחר יותר.

סעיף 77(ב) לחוק מס ערך מוסף קובע כי –

"(ב) השומה תהיה בתוך חמש שנים לאחר הגשת הדוח, ואם הורשע החייב במס, או כופרה עבירתו, בשל מסירת ידיעות כוזבות בדוח האמור או בשל מעשה אחר שיש בו כוונה להתחמק מתשלום מס המגיע לתקופת הדוח האמור – תוך עשר שנים לאחר הגשת הדוח."

וסעיף 79(א) ו-(ב) קובע כי –

"(א) נוכח המנהל שקביעת מס או שומה אינן נכונות רשאי הוא, ביזמתו או לבקשת הנישום, לתקן תוך חמש שנים מיום שנעשו.

(ב) לא תתקן קביעה או שומה כאמור בסעיף קטן (א) אם חלפו שבע שנים מהגשת הדוח אלא אם הורשע החייב במס או עבירתו כופרה בשל מעשה שיש בו כוונה להתחמק מתשלום המס המגיע לתקופת הדוח האמור."

על אף שההסדר המקביל בסעיף 147 לפקודת מס הכנסה קובע שבין עבירות המס שבהן מדובר, נכללות גם עבירות לפי חוק מס ערך מוסף, עד כה לא נקבעה בחוק מס ערך מוסף הוראה המאפשרת להאריך תקופת תיקון שומה במס ערך מוסף, במקרה של עבירה לפי פקודת מס הכנסה. על כן, מוצע לתקן את סעיף 77 לחוק ולקבוע כי ההרשעה לעניין הארכת התקופות כאמור תכלול גם הרשעה בעבירות לפי פקודת מס הכנסה.

להילחם בעבריינות מס ערך מוסף ובפרט בתופעת המרמה באמצעות "חשבוניות פיקטיביות". הוראות בדבר חובת דיווח מפורט נקבעו לראשונה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – חוק ההתייעלות הכלכלית 2009-2010).

במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010) (תיקון מס' 10), התשע"ב-2012 (להלן – תיקון מס' 10), נוספו סעיפים 67 ו-69 לחוק מס ערך מוסף, אשר קובעים הוראות לגבי הגשת הדוח והפרטים אשר יש לכלול בדיווח המפורט. סעיף 69(ז) לחוק קובע כי הוראות סעיף 69 יחולו על עוסק שמחזור עסקאותיו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים, או שחלה עליו חובה לנהל פנקסי חשבונות לפי שיטת החשבוונאות הכפולה. נוסף על כך, בתיקון מס' 10 האמור, נדחתה תחילתן של ההוראות המתקנות את חוק מס ערך מוסף בחוק ההתייעלות הכלכלית 2009-2010 ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

כדי להגדיל את אפקטיביות האכיפה באמצעות הדיווח המפורט, מוצע להרחיב את תחולת הוראות סעיף 69 לחוק על עוסקים נוספים, אשר מחזור עסקאותיהם עולה על 1,500,000 שקלים חדשים.

יצוין, כי תחילתו של החוק המוצע נקבעה, בסעיף 13 להצעה זו, ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014). כך שהתיקון המוצע ייכנס לתוקף ביום תחילתם של סעיפים 67 ו-69 לחוק מס ערך מוסף בהתאם לתיקון מס' 10 האמור.

(6) בסעיף 84, אחרי "הוצאות" יבוא "סעדים זמניים, ערובה";

(7) אחרי סעיף 95 יבוא:

"קנס לקונה בשל תשלום שאינו כדין (א) לא דרש קונה שהוא חייב במס ממוכר שהוא עוסק מורשה חשבונית מס, ושילם קונה כאמור בשטרי כסף או בשיק מוסב בלא שהוסיף על גב השיק את שמו, חתימתו, ומספר הרישום במשרד מס ערך מוסף, בניגוד להוראות סעיף 47א(ב), רשאי המנהל להטיל על הקונה קנס בשיעור של 15% מערך הנכסים או השירותים שרכש.

(ב) על החלטת המנהל לפי סעיף קטן (א) רשאי החייב במס לערער לפני בית המשפט המחוזי, בתוך 30 ימים מיום שהודע לו על ההחלטה.

(ג) הוגש ערעור, יידחה תשלום הקנס עד להחלטת בית המשפט בערעור, אלא אם כן החליט בית המשפט אחרת";

(8) בסעיף 97, במקום "לפי סעיף 95" יבוא "לפי סעיפים 95 או 95א";

(9) בסעיף 106, בסעיף קטן (ב)(2), אחרי "שלוש שנים" יבוא "ואם מי שקיבל את הנכסים הוא בן זוגו של היחיד – חמש שנים";

(10) בסעיף 107 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "סעיפים 30, 109" יבוא "סעיפים 30, 41א, 109";

(ב) בסעיף קטן (ג), אחרי "95" יבוא "95א";

(11) בסעיף 112א(ג), במקום "בית משפט השלום" יבוא "בית המשפט המחוזי";

(12) בסעיף 115א(א), במקום "בית משפט השלום" יבוא "בית המשפט המחוזי";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (9)

בדומה לתיקון המוצע לפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(4) להצעת החוק, במטרה לצמצם את התופעה של הברחת נכסים בין בני זוג ולהקל על גביית המס במקרים כאמור, מוצע לתקן את סעיף 106 לחוק מס ערך מוסף ולקבוע בו, כי יהיה ניתן לגבות חוב מס בנסיבות של העברת נכסים, בלא תמורה או בתמורה חלקית, בין בני זוג כל עוד לא עברו חמש שנים מתום שנת המס שבה היה חוב המס הסופי או שבה הועברו הנכסים, לפי המאוחר, וזאת במקום תקופה של שלוש שנים הקבועה כיום.

לפסקאות (11) ו-(12)

מוצע לתקן את סעיפים 112א ו-115 לחוק מס ערך מוסף, שעניינם גביית מס במקרים מיוחדים ועיכוב יציאה מהארץ, ולהסמיך את בית המשפט המחוזי, שהוא בית המשפט הדן בערעורים לפי החוק ואשר דן בבקשות דומות לפי פקודת מס הכנסה, לדון בבקשות לפי הסעיפים האמורים.

כמו כן מוצע לתקן את סעיף 79 לחוק ולקבוע כי יהיה ניתן לתקן שומה וקביעת מס במקרים של הרשעה, בתוך תקופה המסתיימת בתום שנה מיום ההרשעה או תשלום כופר, בדומה להסדר שנקבע בפקודת מס הכנסה. בתיקון לסעיף 77 מוצע לקבוע באופן דומה את פרק הזמן לשומה לפי מיטב השפיטה במקרים של הרשעה.

לפסקאות (6) ו-(17)

חוק מס ערך מוסף קובע בסעיף 91 כי בהליך ערעור על החלטה לפי החוק האמור, לא ישולם המס השנוי במחלוקת. מסיבה זו, הליכי הערעור מנוצלים במקרים רבים כדי לדחות ואף לא לשלם את המס השנוי במחלוקת, ומוגשים גם אם אין בערעור ממש. במקרים רבים, רשות המסים ניצבת בסוף ההליך מול שוקת שבורה ובלא יכולת של ממש לגבות את המס המגיע לה.

לאור האמור, ובדומה לתיקון המוצע בפקודת מס הכנסה, בסעיף 1(9) להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיפים 84 ו-146 לחוק מס ערך מוסף, ולהסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות גם בעניין סעדים זמניים ומתן ערובה בהליכים לפי החוק, כדי להבטיח את תשלום המס כאשר יש חשש שהמס לא ישולם בתום ההליכים.

(13) בסעיף 117 –

- (א) בסעיף קטן (ב), אחרי "להתחמק או להשתמש מתשלום מס" יבוא "או לעזור לאדם אחר להתחמק או להשתמש מתשלום מס";
- (ב) סעיף קטן (ב) – בטל;
- (ג) בסעיף קטן (ב), בכל מקום, במקום "סעיפים קטנים (ב) או (ב1)" יבוא "סעיף קטן (ב)";
- (14) לפני פרק י"ז יבוא:

"פרק ט"ו: עיצום כספי

- עיצום כספי 124א. הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט להלן, רשאי המנהל להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה בשיעור של 25% מסכום המס שלגביו נעברה העבירה:
- (1) מסר ידיעה לא נכונה או לא מדויקת בלא הסבר סביר או שמסר דוח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור, בניגוד להוראות סעיף 117(א)(3);
- (2) הוציא חשבונית מס בלי שהיה זכאי לעשות כן או לאחר שנאסר עליו לעשות כן, בניגוד להוראות סעיף 117(א)(5).
- הודעה על כוונת חיוב 124ב. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 124א (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, תימסר למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

ד ב ר י ה ס ב ר

מס, בלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית או את המסמך האמור.

לפסקה (14)

כדי לשפר את ביצוע האכיפה ויכולת ההרתעה, ובהתאם למגמה בתחום האכיפה החלופית בידי רשויות פיקוח והסדרה שונות בישראל, מוצע לתקן את חוק מס ערך מוסף ולהסמיך את המנהל להטיל סנקציה מינהלית של עיצום כספי בשל הפרת הוראות סעיף 117(א)(3) או (5) לחוק האמור – מסירת ידיעה לא נכונה או לא מדויקת, בלא הסבר סביר, והוצאת חשבונית מס בלא זכאות לעשות זאת. הוראות אלה ניתנות כיום לאכיפה רק בדרך הפלילית. בשנים האחרונות חל גידול ניכר במספר המקרים שבהם בוצעה הפרה של ההוראות האמורות, ועל כן מוצע לקבוע חלופה של עיצום כספי בשל הפרתן. על פי המוצע שיעור העיצום שיוטל יהיה 25% מסכום המס שלגביו נעברה העבירה ובמקרה של הפרה חוזרת – כפל הסכום האמור.

לעניין זה יובהר כי הסמכות להטיל עיצום כספי כפופה לכללי המשפט המינהלי, בין השאר בכל הנוגע לסוג הראיות הנדרשות לשם הפעלתה ולדיווח הראיות. נוסח ההוראות המעגנות את הסמכות להטיל עיצום כספי וההוראות המסדירות את אופן הפעלת הסמכות תואם

לפסקה (13)

סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף קובע שורה של מעשים אשר אם אדם עושה אותם "במטרה להתחמק או להשתמש מתשלום מס", דינו מאסר 5 שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. סעיף 117(ב) לחוק מס ערך מוסף קובע הוראה כללית ולפיה – "117(ב) מי שפעל במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמש מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, דינו – מאסר 5 שנים".

זאת, בשונה מן הקבוע בסעיף 220 לפקודת מס הכנסה, אשר קובע עונש מאסר של 7 שנים או קנס על פעילות "במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום מס...", לגבי כל אחת מבין ההפרות המפורטות בו.

מוצע לבטל את סעיף קטן (ב) האמור ולהוסיף את המטרה לעזור לאחר להתחמק או להשתמש ממס לסעיף קטן (ב), בדומה להוראה המקבילה בפקודה. לתיקון זה השלכה על הגדרת עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מס ערך מוסף, שבוצעה בנסיבות מחמירות, כעבירת מקור לפי חוק איסור הלבנת הון. התיקון יביא לכך שעבירה זו תחול גם לגבי מי שפעל, בנסיבות מחמירות, במטרה להביא לכך שאדם אחר יוציא חשבונית מס או מסמך הנחזה כחשבונית

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין המנהל, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה) המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלום;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני המנהל, לפי הוראות סעיף 124ג;

(4) הסמכות להוסיף על שיעור העיצום הכספי בשל הפרה חוזרת, בהתאם להוראות סעיף 124ה.

124ג. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 124ב רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני המנהל, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

זכות טיעון

124ה. (א) המנהל יחליט, לאחר ששקל את טענות המפר שנטענו לפי הוראות סעיף 124ג, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 124ו.

החלטת המנהל ודרישת תשלום

(ב) החליט המנהל לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעורבן ואת התקופה לתשלום;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט המנהל את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 124ג בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

124ה. בהפרה חוזרת ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 124א, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

הפרה חוזרת

124ו. (א) המנהל אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

סכומים מופחתים

(ב) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים, שבשלהם יהיה ניתן להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בפרק זה, ובשיעורים שיקבע.

124. העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני המנהל כאמור בסעיף 124 ג – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 124 יב ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי המנהל או בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

סכום מעודכן של העיצום הכספי

124. המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 124 ד.

המועד לתשלום עיצום כספי

124.ט. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, או דחה המנהל את המועד לתשלומו לפי סעיף 116, ייוספו על העיצום הכספי לתקופת הפיגור או הדחייה, לפי העניין, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בסעיף 93 (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומם.

הפרשי הצמדה וריבית

124. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה.

גבייה

124.יא. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות לפי חוק זה המנויות בסעיף 124 א ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.

עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר

124.יב. (א) על החלטת המנהל לפי פרק זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שבו נמסרה למפר הודעה על ההחלטה.

ערעור

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או אם בית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו שהופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומם עד יום החזרתו.

124.יג. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של רשות המסים את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

פרסום

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;

(3) סכום העיצום הכספי שהוטל;

(4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעור ההפחתה;

(5) פרטים נוספים שקבע שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, אם קבע.

(ב) הוגש ערעור לפי סעיף 124יב, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

124טו. (א) תשלום עיצום כספי לפי פרק זה לא יגרע מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה, המנויות בסעיף 124א, המהווה עבירה.

(ב) שלח המנהל למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו המנהל הליכים לפי פרק זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי – יוחזר לו הסכום, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום עד יום החזרתו⁹;

(15) בסעיף 142, אחרי סעיף קטן (א1), יבוא:

"(2א) מי שנתמנה או שניתנו לו סמכויות לפי הוראות חוק זה, או מי שמועסק בביצועו של חוק זה, לא יידרש להראות לבית משפט כל דוח, תעודה או שומה, או לגלות לבית המשפט או להודיע לו, כל דבר שהגיע לידיעתו אגב מילוי תפקידו לפי החוק, אלא אם כן נדרש בהליך כאמור בסעיף קטן (א2)";

ד ב ר י ה ס ב ר

המידע חל גם כלפי בית המשפט – סעיף 232 לפקודה, וכי האיסור גובר על כל הוראת דין אחרת, אלא אם כן נקבע אחרת במפורש בפקודת מס הכנסה – סעיף 235 לפקודה. על אף שבחוק מס ערך מוסף ובפקודת המכס לא נקבעו הוראות אלה באופן מפורש, הן מיושמות כפועל יוצא של האיסור הגורף אשר נקבע בסעיף 142 לחוק מס ערך מוסף. כדי ליצור אחידות בין תחומי המס השונים, שתכליתם במקרה זה משותפת, מוצע לכלול גם בחוק מס

לנוסח הוראות מקבילות המעוגנות בחקיקה עדכנית לעניין הטלת עיצום כספי.

לפסקאות (15) ו-(16)

סעיף 142 לחוק קובע איסור גורף על גילוי מידע החל על מי שקיבל את המידע אגב ביצוע החוק. הוראה זו חלה, כלשונה, גם על המכס, כפי שנקבע בסעיף 231 לפקודת המכס. בפקודת מס הכנסה קיימות הוראות מקבילות הקובעות, בין השאר, באופן מפורט, כי האיסור על גילוי

⁹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(16) אחרי סעיף 142 יבוא:

"סייג לחובת מסירת ידיעות
142א. (א) הוראה בדיון המחייבת למסור ידיעות לגבי אדם אחר, למעט הוראה כאמור על פי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972¹⁰, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצועו של חוק זה או המועסק בביצועו, מלבד אם נאמר במפורש אחרת בחוק זה.
(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), ניתן צו לפי סעיף 60א לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980¹¹, מותר לגלות לכונס הרשמי או לבית המשפט כמשמעותם בפקודה האמורה דוחות, מידע או מסמכים המפורטים בסעיף האמור ובהתאם לקבוע בו";

(17) בסעיף 146, אחרי "הוצאות" יבוא "סעדים זמניים, ערובה".

פרק ג': בלו

תיקון חוק הבלו
על הדלק

3. בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958¹² –

(1) אחרי סעיף 7 יבוא:

"גביית חוב מצד 7א. (א) בסעיף זה – שלישי

"בעל שליטה" – כהגדרתו בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה;

"קרוב" – כהגדרתו בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה;

"יחסים מיוחדים" – יחסים כאמור בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "יחסים מיוחדים" שבסעיף 129 לפקודת המכס¹³, החלים בין צדדים להעברה כאמור בסעיף זה, ואולם לענין פסקה (2) להגדרה האמורה, לא יראו בעל מניות מיעוט בחברה כשולט באחר רק בשל כך שיש לו זכות וטו בחברה שמטרתה להגן על זכויותיו כמיעוט בחברה;

"נכס" – לרבות זכויות בתאגיד, ניירות ערך, מסמכים סחירים וזכויות בהם;

"שווי נכס" – המחיר שהיה מתקבל במכירתו ממוכר מרצון לקונה מרצון.

דברי הסבר

דלק, התשי"ח-1958 (להלן – חוק הבלו), בסעיף 7א המוצע, הוראות דומות לאלה הקיימות בסעיף 119א לפקודה ובסעיף 106 לחוק מס ערך מוסף, כנוסחם המוצע בסעיפים 1(4) ו-2(9) להצעה זו (ראו דברי הסבר לסעיפים האמורים).

ערך מוסף ובפקודת המכס הוראות בדומה לאלה שבפקודת מס הכנסה, בשינויים המחויבים.

סעיף 3 לפסקה (1)

כדי לייעל את גביית הבלו ולמנוע התחמקות מתשלום מס והברחת נכסים, מוצע לקבוע בחוק הבלו על

¹⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 24, עמ' 500.

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

¹² ס"ח התשי"ח, עמ' 160; התשס"ח, עמ' 232.

¹³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

(ב) היה לחייב בבלו חוב סופי והוא העביר את נכסיו בלא תמורה, או שהעבירם למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב (בסעיף זה – המעביר), ניתן לגבות את החוב הסופי –

(1) אם המעביר הוא חבר בני אדם – ממי שקיבל את הנכסים מאותו חבר בני אדם בנסיבות האמורות;

(2) אם המעביר הוא יחיד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו יחיד בנסיבות האמורות, כל עוד לא חלפו שלוש שנים ואם מי שקיבל את הנכסים הוא בן זוגו של היחיד – חמש שנים, מתום השנה שבה הועברו הנכסים כאמור או מתום השנה שבה היה החוב לסופי, לפי המאוחר.

(ג) (1) היה לחבר בני אדם חוב סופי והוא העביר את פעילותו למי שהוא, במישרין או בעקיפין, בעל שליטה בו, או לחבר בני אדם אחר שיש בו, במישרין או בעקיפין, אותם בעלי שליטה או קרוביהם (בסעיף זה – החבר האחר), בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את החוב שהחבר חייב בו מבעל השליטה או מהחבר האחר, לפי העניין.

(2) היה ליחיד חוב מס סופי והוא העביר את פעילותו בלא תמורה או בתמורה חלקית לקרובו או לחברה שהוא בעל שליטה בה, בלי שנתרו לו אמצעים בישראל לסילוק החוב האמור, ניתן לגבות את חוב המס שהוא חייב בו ממי שקיבל את הפעילות בנסיבות כאמור, כל עוד לא עברו שלוש שנים, ואם מי שקיבל את הפעילות הוא בן זוגו של היחיד – חמש שנים, מתום שנת המס שבה היה חוב המס לסופי, או שבה הועברה הפעילות, לפי המאוחר.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (ב)(1) או (ג)(1), היה לחבר בני אדם חוב סופי והוא התפרק או הפסיק את פעילותו בלי ששילם את החוב האמור, יראו את הנכסים שהיו לחבר כאילו הועברו לבעלי השליטה בו בלא תמורה, וניתן לגבות מהם את החוב, אלא אם כן הוכח אחרת להנחת דעתו של המנהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

להוראות סעיפים 26(א)(1), (2), (3), (4) או (א) המוצעים בסעיף 3(7) לחוק זה, ובלבד שבעל התפקיד באותו חבר בני אדם, הורשע בפסק דין חלוט.

נוסף על כך, ואף זאת כדי לייעל את הליכי הגבייה, מוצע לקבוע בחוק הבלו, בסעיף 7ב המוצע, סעיף דומה לסעיף 106ב לחוק מס ערך מוסף, שלפיו רשאי המנהל לחייב בבלו בעל תפקיד בחבר בני אדם אשר פעל בניגוד

(ה) לא יגבו ממי שקיבל את הנכסים או הפעילות לפי סעיפים קטנים (ב), (ג) או (ד) יותר משווי הנכסים או הפעילות שקיבל בלא תמורה או מההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכסים או הפעילות, ואם שילם מס בקשר להעברת הנכסים או הפעילות כאמור – לא יותר מהשווי או מההפרש כאמור, פחות סכום המס ששילם, ואולם אם הועברה פעילות של חבר בני אדם אל חבר בני אדם אחר כאמור בסעיף קטן (ג)(1) וסבר המנהל כי אחת ממטרותיה העיקריות של ההעברה היא הימנעות מתשלום מס, רשאי המנהל לראות בחבר האחר כחליפו של החבר המעביר, ולחייבו בכל חוב המס של החבר המעביר.

(ו) על גביית חוב ממי שקיבל נכס כאמור בסעיף זה (בסעיף זה – הנעבר), תחול פקודת המסים (גבייה).

(ז) החליט המנהל לפעול לפי סעיף זה, יודיע על כך למעביר ולנעבר וייתן להם הזדמנות להביא את טענותיהם.

(ח) על החלטת המנהל לפי סעיף זה, ניתן לערער לפני בית משפט השלום בתוך 30 ימים מיום מסירת ההחלטה; הוגשו נגד המעביר או הנעבר בקשת פירוק או בקשה לצו כינוס נכסים, ידון בערעור בית המשפט שאליו הוגשה הבקשה, לפי העניין.

(ט) הועבר נכס כאמור בסעיף זה ותמורת ההעברה סולקה התחייבות או הועברה התחייבות, רשאי בית המשפט להצהיר, לבקשת המנהל, כי סילוק ההתחייבות או העברתה, לפי העניין, אינו מהווה תמורה.

(א) עשה חבר בני אדם מעשה מהמפורטים בסעיף 26(א)(1), (2), (3), (4) או (א1), והוא חויב בשל כך בבלו או כפל בלו, והערעור על חיוב הבלו או כפל הבלו נדחה על ידי בית המשפט, רשאי המנהל לקבוע כי בעל תפקיד בחבר בני האדם (בסעיף זה – בעל תפקיד) יהיה גם הוא חייב בתשלום הבלו או כפל הבלו, לפי העניין, ובלבד שהורשע בפסק דין חלוט.

(ב) קבע המנהל כי על בעל תפקיד לשלם את הבלו או כפל הבלו, לפי העניין, לפי הוראות סעיף קטן (א), ישלם אותו בעל התפקיד בתוך 30 ימים מיום המצאת ההודעה על החיוב בהם.

(ג) בסעיף זה, "בעל תפקיד" – מי שבעת ביצוע מעשה כאמור בסעיף קטן (א) היה מנהל פעיל, שותף או בעל שליטה כהגדרתו בסעיף 119א לפקודת מס הכנסה, באותו חבר בני אדם.

ב.7. גביית חובות
בנסיבות מיוחדות

(א) היתה למנהל סיבה לחשוש כי הבלו לא ישולם משום שיש בדעתו של חייב בבלו לצאת מישראל, או מחמת סיבה אחרת, רשאי הוא לדרוש בהודעה בכתב שהחייב בבלו ייתן מיד ערובה, כדי הנחת דעתו של המנהל, לתשלום הבלו, לרבות הפרשי הצמדה וריבית.

(ב) נדרש חייב בבלו לשלם את הבלו המגיע ממנו או לתת ערובה לתשלומו או להגיש דוח שנדרש להגישו, ולא עשה כן, רשאי בית משפט השלום במקום מושבו או במקום עסקו של החייב, על פי בקשת המנהל, לתת צו, אף שלא בפניו, על עיכוב יציאתו מהארץ ועל עיקול רכושו, עד למילוי תנאים שקבע.

(ג) היה החייב בבלו חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודת מס הכנסה, רשאי בית המשפט להורות לפי הוראות סעיף קטן (ב) על עיכוב יציאתו מהארץ של כל מנהל פעיל בחברה או מנהל עסקים או חבר המחזיק מניות המזכות אותו ב-25% לפחות מכוח ההצבעה בה או ב-25% לפחות מהונה במקרה של פירוק.

(ד) נדרש חייב בבלו שהוא חבר בני אדם לשלם את המס המגיע ממנו, והיה למנהל חשד סביר כי הבלו לא ישולם, רשאי בית המשפט כאמור בסעיף קטן (ב), על פי בקשת המנהל, לתת צו לעיכוב יציאתו מהארץ של מנהל פעיל, יושב ראש הדיקטוריון או מנהל עסקים, באותו חבר בני אדם, לשם חקירתו או לשם פעולות הדרושות להבטחת תשלום המס, ובלבד ששוכנע בית המשפט כי יציאתו מהארץ עלולה לסכל חקירה או פעולות כאמור וכי לא ניתן להטיל ערובה מתאימה להבטחת קיומן¹⁴;

(2) בסעיף 9, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(ו) היה אדם חייב בהגשת דוח לפי פרק י"א לחוק מס ערך מוסף, או לפי סימן ו' בפרק כ"ז לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009¹⁴, קודם למועד ההישבון לפי סעיף זה, ולא הגישו עד למועד האמור, רשאי המנהל לעכב את ההישבון לתקופה שלא תעלה על 90 ימים מיום שיוגש הדוח האמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

המאפשרים הגשת דוח למס ערך מוסף, מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיף 159א לפקודת מס הכנסה, כי לא יינתן הישבון בשל הבלו אם לא הוגש דוח לפי פרק י"א לחוק מס ערך מוסף או לפי סימן ו' לפרק כ"ז לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, קודם למועד בקשת ההישבון, וזאת לתקופה של עד 90 ימים לאחר הגשת הדוח. יובהר, כי אין בעיכוב ההישבון כדי למנוע את הגשת הדוח התקופתי ותשלום מס ערך מוסף הנובע ממנו, תוך ניכוי מס התשומות מתשלום המס כאמור.

בסעיף 7ג המוצע, מוצע לתת למנהל סמכות עיכוב יציאה מהארץ וסמכות עיקול רכוש לחייב בבלו המנסה להשתמש מתשלום המס, בדומה לסמכות הקבועה בסעיף 194 לפקודת מס הכנסה, ובסעיפים 112א ו-115 לחוק מס ערך מוסף.

לפסקה (2)

מכיוון שהתשומות המהוות בסיס להחזר בלו הן גם הבסיס לחישוב מס ערך מוסף, ועל כן עוסק המגיש דוח לצורך הישבון בלו מחזיק בידיו את כל הנתונים

¹⁴ ס"ח התשס"ט, עמ' 157.

(3) בסעיף 19, הסיפה החל במילים "ובלבד שמי שמחזיק" – תימחק;

(4) אחרי סעיף 23 א יבוא:

"חובת סודיות 23ב. (א) לא יגלה אדם ידיעה שהגיעה אליו אגב ביצוע חוק זה, אלא אם כן –

(1) שר האוצר התיר לגלותה;

(2) הוא נדרש לגלותה בהליך משפטי לפי חוק זה או חוק מסים כמשמעותו בחוק לתיקון דיני מסים (חילופי ידיעות בין רשויות המס), התשכ"ז-1967¹⁵;

(3) המידע הוא כמפורט בסעיף 384א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995¹⁶, או בתקנות לפיו, ובלבד שמידע כאמור יימסר למוסד לביטוח לאומי ושמידע זה נדרש לתכליות האמורות באותו סעיף, ובמידה שנדרש.

(ב) לענין סעיף קטן (א)(1), רשאי שר האוצר לתת גם היתר לגילוי מידע לסוגיו, ובלבד שהיתר כאמור יינתן לבעלי תפקידים שצוינו בו לצורך מילוי תפקידם כדין, ובהחלטה מנומקת.

(ג) מי שנתמנה או שניתנו לו סמכויות לפי הוראות חוק זה, או מי שמועסק בביצועו של חוק זה, לא יידרש להראות לבית משפט כל דוח, תעודה או שומה, או לגלות לבית המשפט או להודיע לו, כל דבר שהגיע לידיעתו אגב מילוי תפקידו לפי החוק, אלא במידה שנדרש בהליך כאמור בסעיף קטן (א)(2).

(ד) הגיעה לאדם ידיעה לפי סעיף קטן (א), יראוהו כמי שקיבל אותה אגב ביצוע חוק זה.

(ה) גילה אדם שלא כדין ידיעה שהגיעה אליו אגב ביצועו של חוק זה, דינו – מאסר שנה.

(א) הוראה בדיון המחייבת למסור ידיעות לגבי אדם אחר למעט הוראה כאמור לפי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972¹⁷, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצוע החוק או המועסק בביצועו, אלא אם כן נאמר כך במפורש בחוק זה.

סייג לחובת מסירת ידיעות 23ג.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (3)

שהבלו על אותו דלק לא שולם, כולו או מקצתו". במסגרת התיקון מוצע להתאים את סעיף העונשין (סעיף 26א) לחוק הבלו) לחקיקת מס מודרנית ולהסדיר פטור זה במסגרת סעיף 26א(8) המוצע בסעיף 7(3) להצעה זו.

לפסקה (4)

בחוק הבלו לא נקבעה חובת סודיות, כפי שנעשה בכל שאר חוקי המס בישראל. כדי לתקן מצב זה, מוצע לקבוע,

סעיף 19 לחוק הבלו אוסר על החזקת דלק או על העברת דלק אלא אם כן שולם הבלו, נדחה התשלום או ניתן פטור. הסיפה לסעיף קובעת פטור מאחריות פלילית "ובלבד שמי שמחזיק דלק לשימושו האישי ורכש אותו מידי אדם המורשה למכור דלק, לא ייאשם בעבירה על סעיף זה אם לא ידע ולא היה צריך לדעת בנסיבות המקרה,

¹⁵ ס"ח התשכ"ז, עמ' 136.

¹⁶ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

¹⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 24, עמ' 500.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), ניתן צו לפי סעיף 60א לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980¹⁸, מותר לגלות לכונס הרשמי או לבית המשפט כמשמעותם בפקודה האמורה דוחות, מידע או מסמכים המפורטים בסעיף האמור ובהתאם לקבוע בו";

(5) בסעיף 25א, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(4ב) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם ייצר דלק או הפעיל אתר אחסון בלי שקיבל רישיון לכך מאת המנהל, בניגוד להוראות סעיף 15, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור כפל הבלו המוטל על הדלק שיוצר או אוחסן כאמור, או 25,000 שקלים חדשים, לפי הגבוה מביניהם.

(5) היה למנהל יסוד סביר להניח כי אדם הגיש למנהל בקשה לפטור מבלו או להישבון בלו המכילה פרט שאינו נכון, או אינו מדויק, בלי הצדק סביר, או שהיתה הבקשה נסמכת על פרט כאמור, רשאי המנהל להטיל עיצום כספי על מגיש הבקשה לפטור או להישבון, לפי העניין, בשיעור כפל הבלו המוטל על הדלק שלגביו בוצעה ההפרה";

(6) אחרי סעיף 25ד יבוא:

"פרסום 1.725. (א) הטיל המנהל עיצום כספי לפי סעיפים 25א עד 25ד, יפרסם באתר האינטרנט של רשות המסים את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
 - (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
 - (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
 - (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;
 - (5) פרטים נוספים שקבע שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, אם קבע.
- (ב) הוגש ערעור לפי סעיף 25ד, יפרסם המנהל את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

רישיון בלו ועל הגשת בקשה לפטור מבלו או להישבון בלו המכילה פרט שאינו נכון או אינו מדויק, בלי הצדק סביר, או בקשה הנסמכת על פרט כאמור.

לפסקה (6)

כדי להביא לשקיפות בהפעלת מנגנון העיצום הכספי בחוק מוצע לקבוע פרטים שיפורסמו בציבור בעניין זה.

בסעיף 23ב המוצע, סעיף חובת סודיות במתכונת דומה לסעיף 142 לחוק מס ערך מוסף, וכן מוצע להוסיף לחוק את סעיף 23ג לעניין סייג לחובת מסירת הודעות, בדומה לסעיף 235 לפקודת מס הכנסה.

לפסקה (5)

כדי לשפר את יכולת האכיפה וההרתעה של רשות המסים מוצע לקבוע עיצומים כספיים על ייצור דלק בלא

¹⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 34, עמ' 639.

(ג) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם המנהל פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹⁹, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור;

(7) בסעיף 26 –

(א) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(א1) יבוא:

- "(א) אדם שהפר הוראה מההוראות המפורטות להלן, דינו – מאסר שנה או קנס לפי סעיף 61(א)(2) לחוק העונשין או כפל בלו, לפי הגבוה:
- (1) ייצר דלק או הפעיל אתר אחסון בלא רישיון בתוקף מאת המנהל או בניגוד לתנאיו, לפי סעיף 15, או פעל כאמור במקום שהמנהל לא אישר לפי סעיף 16;
 - (2) השתמש בדלק שניתן עליו פטור, החזר או הישבון, או העבירו לאדם אחר שלא למטרה שלשמה ניתן הפטור, החזר או ההישבון, בניגוד לסעיף 11 או 11א, לפי העניין;
 - (3) מסר ידיעה לא נכונה או לא מדויקת למנהל בלי הסבר סביר או שמסר דוח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;
 - (4) לא הגיש במועד דוח שיש להגישו לפי חוק זה;
 - (5) סירב או נמנע למסור ידיעה, מסמך או פנקס שהוא היה חייב למסרם, לאחר שנדרש לעשות כן;
 - (6) הפריע לאדם שהוסמך לפי סעיף 23 לבצע את סמכויותיו כאמור באותו סעיף או מנע זאת ממנו;

ד ב ר י ה ס ב ר

על ביצוע המעשים שלהלן מוצע להטיל עונש מאסר של שנה:

- (1) ייצור דלק או הפעלת אתר אחסון בלא רישיון בתוקף מאת המנהל או במקום שהמנהל לא אישר;
- (2) שימוש בדלק שניתן עליו פטור, החזר או הישבון, או העברתו לאדם אחר שלא למטרה שלה ניתן הפטור, החזר או ההישבון;
- (3) מסירת ידיעה לא נכונה או לא מדויקת למנהל בלי הסבר סביר או מסירת דוח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;
- (4) אי-הגשת דוח במועד;
- (5) סירוב או הימנעות מלמסור ידיעה, מסמך או פנקס שיש חובה למסרם, לאחר דרישה;
- (6) הפרעה לאדם שהוסמך לביצוע החוק לפי סעיף 23 בהפעלת סמכויותיו;

לפסקה (7)

הוראת העונשין בסעיף 26 לחוק הבלו קובעת שנתיים מאסר או קנס על כל הפרה של הוראה מההוראות החוק. הוראת הסעיף כללית ומיושנת ודורשת התאמה לחקיקת מס מודרנית המייצרת הרתעה. לאור האמור, מוצע להחליף את סעיפים קטנים (א) ו-(א1) של סעיף 26 האמור, שלשונם:

"(א) מי שעבר על הוראה מההוראות חוק זה, או שמסר למנהל או למי שהוסמך על ידיו או לפקיד בלו ידיעה או הצהרה בלתי נכונה, או הטעה אותם בפרט מסויים העלול לפגוע במילוי תפקידם, דינו – מאסר שנתיים, או קנס 5000 לירות, או פי שלושה מן הבלו החל על הדלק שבו נעברה העבירה, הכל לפי הסכום הגדול יותר.

(א1) מכר אדם דלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 2ב, דינו – מאסר 5 שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין."

במקום סעיפים אלה מוצע לקבוע מדרג בסעיף העבירה במתכונת המקבילה לסעיף 117 לחוק מס ערך מוסף.

¹⁹ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

- (7) הוציא דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בלי אישור המנהל כי הבלו שולם או נדחה, בניגוד להוראות סעיף 18;
- (8) החזיק דלק חב בלו, שלא שולם עליו בלו, או העביר דלק כאמור לאדם אחר בניגוד להוראות סעיף 19; ואולם לא יישא באחריות לפי סעיף 19 אם לא ידע ולא היה צריך לדעת בנסיבות המקרה כי הבלו על הדלק לא שולם, כולו או מקצתו.
- (1א) אדם שעשה מעשה מן המעשים המפורטים להלן במטרה להתחמק או להשתמש מתשלום בלו או במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום בלו, דינו – מאסר חמש שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין או פי שלושה מן הבלו החל על הדלק שבו נעברה העבירה, לפי הגבוה:
- (1) ייצר דלק או הפעיל אתר אחסון בלא רישיון בתוקף מאת המנהל או בניגוד לתנאיו, לפי סעיף 15, או פעל כאמור במקום שהמנהל לא אישר לפי סעיף 16;
- (2) השתמש בדלק שניתן עליו פטור, החזר או הישבון, או העבירו לאדם אחר שלא למטרה שלשמה ניתן הפטור החזר או ההישבון, בניגוד לסעיפים 11 או 11א, לפי העניין;
- (3) מסר ידיעה כוזבת או מסר דוח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;
- (4) הוציא דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בלי ששילם בלו שהיה חייב במועד שנקבע, בניגוד לסעיף 4;
- (5) הוציא דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בלי אישור המנהל כי הבלו שולם או נדחה, בניגוד להוראות סעיף 18;
- (6) החזיק דלק חב בלו שלא שולם עליו בלו או העביר דלק כאמור לאדם אחר, בניגוד להוראות סעיף 19;
- (7) השתמש במרמה או תחבולה;
- (8) מכר דלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 2(ב).";

ד ב ר י ה ס ב ר

- (7) הוצאת דלק ממקום ייצור או אתר אחסון שבו מוחזק דלק חב בלו, בלא אישור המנהל כי הבלו שולם או נדחה;
- (8) החזקת דלק חב בלו, שלא שולם עליו בלו או העברתו לאדם אחר בניגוד להוראות סעיף 19; למעט אם המחזיק לא ידע ולא היה צריך לדעת בנסיבות המקרה כי הבלו על הדלק לא שולם כולו או מקצתו.
- על ביצוע המעשים האלה במטרה להתחמק או להשתמש מתשלום בלו או במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק מתשלום בלו, מוצע להטיל עונש מאסר של חמש שנים:
- (1) ייצור דלק או הפעלת אתר אחסון בלא רישיון בתוקף מאת המנהל או במקום שהמנהל לא אישר;
- (2) שימוש בדלק שניתן עליו פטור, החזר או הישבון, או העברתו לאדם אחר שלא למטרה שלה ניתן הפטור, החזר או ההישבון;
- (3) מסירת ידיעה כוזבת או מסירת דוח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור;
- (4) הוצאת דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בו מוחזק דלק חב בלו בלא תשלום הבלו במועד שנקבע;
- (5) הוצאת דלק ממקום ייצור או אתר אחסון בו מוחזק דלק חב בלו, בלא אישור המנהל כי הבלו שולם או נדחה;
- (6) החזקת דלק חב בלו, שלא שולם עליו בלו או העברתו לאדם אחר בניגוד להוראות סעיף 19;
- (7) שימוש במרמה או תחבולה;
- (8) מכירת דלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 2(ב) (הוראה המופיעה היום בסעיף 26(א)(1) לחוק הבלו).
- כמו כן מוצע לקבוע עונש מאסר של שבע שנים על ביצוע עבירה של התחמקות מתשלום מס בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין.

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) נעברה עבירה לפי סעיף קטן (א) והמעשה הביא להתחמקות או להשתמטות מתשלום מס בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע כקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, דינו של העושה – מאסר שבע שנים או קנס פי חמישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין."

פרק ד': חוקים נוספים

תיקון פקודת
המכס

4. בפקודת המכס²⁰ –

(1) בפרק הרביעי, בכותרת סימן ג', במקום "תסקיר" יבוא "מצהר";

(2) במקום סעיפים 53 ו-54 יבוא:

"הגשת מצהר 53. (א) בסעיף זה, "מצהר" – פירוט המאפיינים של כלל המטענים המובלים בכלי ההובלה, לרבות מטענים אשר יעדם הסופי אינו בישראל ולרבות מכולות ריקות.

(ב) הובלו טובין לישראל בדרך הים, האוויר או היבשה באמצעות כלי הובלה, תחול חובה להגיש מצהר למכס, כמפורט להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4 לפסקאות (1), (2) ו-(3)

הנחיתה בישראל או בעת ההמראה לישראל, לפי המאוחר, ולגבי מטען המועבר בדרך היבשה יוגש מצהר על ידי סוכן אנייה יום לפני הגעת המטען לישראל. לגבי מטען המובל בדרך הים יוגש המצהר לא יאוחר מ-24 שעות לפני הגעת האנייה לישראל, או בעת יציאת האנייה לישראל, לפי המאוחר. המצהר ומבנהו יהיו כפי שיוורה המנהל והוא יוגש בדרך אלקטרונית, כפי שיוורה המנהל.

חובת קברניט אנייה המגיעה לישראל להשיב על שאלות ולהגיש תעודות, מוסדרת כיום בסעיף 53 לפקודת המכס ובתיקון המוצע מופיעה בסעיף קטן (ה).

אם התגלתה טעות בגופו של מצהר ששירר מוביל מטען למכס, ישדר המוביל מצהר מתוקן, בכפוף לתשלום אגרה אשר תיקבע בתקנות. ההוראות החדשות יבואו במקום סעיפים 53 ו-54, אשר הסדירו עד כה את חובת הגשת המצהרים.

כמו כן מוצע לבטל חלק מהוראות סעיף 67 לפקודת המכס, הקובעות חובת הצהרה על טובין המובלים שלא בדרך הים.

להלן נוסח הסעיפים שמוצע להחליפם וכן נוסח סעיף 67 האמור שמוצע למחוק חלק מהוראותיו:

"תסקיר על מטען האניה

53. (א) אניה שבאה מחוץ לארץ חייב הקברניט או עובד אניה אחראי שהקברניט מילא ידו או בעל האניה -

(1) להגיש עד עשרים וארבע שעות לפני בואה של אניה לנמל, תסקיר על האניה ועל מטענה על ידי מסירת מצהר-כניסה לגובה המכס על הטובין הנמצאים בה;

מצהר הוא מסר המשודר למכס, שבאמצעותו מעבירים מובילי מטענים הנכנסים בשערי ישראל נתונים שונים על אודות הטובין המובלים. שידור המצהרים מהווה חלק משמעותי ממערך האכיפה של המכס. במצב הקיים היום, רק אחוז קטן מן המשלוחים עובר בדיקה פיזית, בהתאם למערכת ניהול סיכונים אשר מפעיל המכס. הצלבת נתונים ממוחשבת בין נתוני מצהר לבין נתוני רשומון הייבוא משפרת את היכולת לאתר במהירות ניסיונות לביצוע עבירות מכס בטובין מיובאים, לרבות במשלוחים אשר לא נבדקים באופן פיזי לפני שחרורם מפיקוח המכס. לאור ההתפתחויות בתחום הסחר הבין-לאומי וכחלק מהיערכות רשות המסים לפעולת מערכת סחר-חוץ חדשה, תוך עדכון ושכלול המערכת הממוחשבת וצמצום השימוש בנניה, מוצע לקבוע בפקודת המכס הוראות להסדרת נושא הגשת המצהרים.

הגשת מצהר בעבור מטען המובל בדרך הים נעשית גם כיום בהתאם לסעיפים 53 ו-54 לפקודת המכס. עם זאת, חסרות הוראות שיפרטו את תוכנו של מצהר, אופן הגשתו ושינויו במקרה של טעות שנפלה בו, ומוצע לקבוע הוראות כאמור.

כמו כן מוצע לקבוע לראשונה חובת הגשת מצהר בשל מטען המועבר בדרך האוויר ומטען המועבר בדרך היבשה, אשר מוסדרים באופן חלקי בסעיף 67 לפקודת המכס. כיום מועברים בפועל חלק מהנתונים על אודות מטענים המועברים דרך האוויר לפני הגשת הרשומון, ואולם מדובר בנתונים חלקיים בלבד, בלא הסדר ממצה בפקודת המכס. מוצע לקבוע כי לגבי מטען המועבר בדרך האוויר יוגש מצהר על ידי חברת התעופה 4 שעות לפני

²⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39; ס"ח התשס"ח, עמ' 348.

(1) הובל המטען לישראל בדרך הים – יגיש סוכן אנייה את המצהר, לא יאוחר מ־24 שעות לפני הגעת האנייה לישראל, או בעת יציאת האנייה לישראל, לפי המאוחר;

(2) הובל המטען לישראל דרך האוויר – תגיש חברת התעופה המובילה את המטען את המצהר לא יאוחר מארבע שעות לפני נחיתת המטוס בישראל, או בעת ההמראה לישראל – לפי המאוחר;

(3) הובל מטען לישראל דרך היבשה – יגיש סוכן המכס של היבואן את המצהר יום אחד לפני הגעתו לישראל.

(ג) תוכן המצהר ומכנהו יהיו כפי שיורה המנהל.

(ד) מצהר יוגש בדרך אלקטרונית, כפי שיורה המנהל.

(ה) אנייה שבאה מחוץ לארץ, חייב הקברניט או עובד-אנייה אחראי שהקברניט מילא ידו או בעל האנייה –

(1) להשיב על שאלות בדבר האנייה, מטענה, צוות עובדיה, נוסעיה, צידתה ומסעה;

(2) להגיש כל תעודה שתידרש בעניין האנייה ומטענה.

תיקון טעות במצהר 54. התגלתה טעות במצהר שהוגש, רשאי המנהל להתיר הגשת מצהר מתוקן; על הגשת מצהר מתוקן תשולם אגרה שסכומה ייקבע בתקנות.”;

(3) בסעיף 67, הקטע החל במילים “מיד לאחר שהגיעו” עד המילים “וחייב הוא” – יימחק;

(4) בסעיף 132(א), אחרי “בעד הטובין” יבוא “לרבות אחריות ודמי הפצה”;

ד ב ר י ה ס ב ר

שבגבול או למקום הכניסה שהוקצה לכך, למסור לפקיד הממונה על כך תסקיר על כלי ההובלה ועל הטובין על ידי הצהרה, בטופס שנקבע, ובה פרטים על כלי ההובלה ועל הטובין המובלים, וחייב הוא להקל על פקיד-המכס המוסמך לכך את הכניסה אל כלי ההובלה; כן עליו להשיב על כל שאלה ולהגיש כל תעודה בנוגע לטובין אלה.”

לפסקה (4)

סעיף 129 לפקודת המכס מגדיר “טובין מוערכים” כ”הטובין שיש לקבוע את ערכם לצורך מכס”. סעיף 130(1) לפקודת האמורה קובע כי הדרך העיקרית לקביעת ערכם של טובין מוערכים היא “לפי ערך עסקה שבה נרכשו, מחושב לפי הוראות סעיף 132”. סעיף 132 לפקודת המכס פותח במילים “ערך העסקה הוא המחיר ששולם או שיש לשלמו בעד הטובין”. מוצע להבהיר שערך העסקה כולל גם דמי הפצה המשולמים בעבור שיווקם של הטובין המיובאים, ותשלום בעבור מתן אחריות לטובין המיובאים ככל שהיא ניתנת על ידי המוכר או מי מטעמו בתשלום.

(2) להשיב על שאלות בדבר האנייה, מטענה, צוות עובדיה, נוסעיה, צידתה ומסעה;

(3) להגיש כל תעודה שתידרש בעניין האנייה ומטענה.

(ב) מצהר כניסה יימסר בדרך שתיקבע בתקנות.

תיקון מצהר

54. (א) גובה המכס רשאי להתיר לקברניט או לבעל האנייה לתקן טעות גלויה בגופו של מצהר או להשלים כל חסר, שהם, לדעתו של גובה המכס, פרי מקרה או היסח הדעת; התיקון יהיה בהגשת מצהר מתוקן או מצהר מילואים, וגובה המכס רשאי לגבות בעדו את האגרה שנקבעה.

(ב) פרט לאמור בסעיף קטן (א), אין לתקן מצהר יבוא.”

”חובת הצהרה על טובין המובלים שלא בדרך הים

67. בעל טובין שיובאו לא בדרך הים, או המוביל טובין כאלה, חייב, מיד לאחר שהגיעו הטובין לבית המכס

(5) בסעיף 231א, במקום "108(ב)" יבוא "108", אחרי "135" יבוא "139" ובמקום "142" יבוא "142" א";

(6) אחרי סעיף 239 יבוא:

"הקלות בהליכי בידוק לגורמים מאושרים 239ג. לצורך הקלה על תהליכי סחר החוץ, אבטחת שרשרת האספקה העולמית וחיוזוק אמצעי הביטחון, רשאי המנהל להעניק לגורמים שיאשר הקלות בהליכי בדיקה אשר מבצעת רשות המכס לפי פקודה זו; המנהל יורה על התנאים שלפיהם יינתנו הקלות כאמור לגורמים מאושרים."

5. בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963²¹ –

תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

(1) בסעיף 95א(ב), אחרי "שלוש שנים" יבוא "ואם מי שקיבל את הנכסים הוא בן זוגו של היחיד – חמש שנים";

(2) בסעיף 110א, אחרי "הארכת המועד להגשת ערר" יבוא "סעדים זמניים, ערובה".

תיקון חוק מס קנייה (טובין ושירותים)

6. בחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952²² –

(1) בסעיף 19ב, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

– חוק מיסוי מקרקעין, ולקבוע בו, כי יהיה ניתן לגבות חוב מס בנסיבות של העברת נכסים, בלא תמורה או בתמורה חלקית, בין בני זוג כל עוד לא עברו חמש שנים מתום שנת המס שבה היה חוב המס הסופי או שבה הועברו הנכסים, לפי המאוחר, וזאת במקום תקופה של שלוש שנים הקבועה כיום.

לעניין זה יצוין כי שאר התיקונים שהוצעו לפקודה ולחוק מס ערך מוסף בעניין זה, שמטרתם לכלול בגדר הסעיף גם העברות מסוגים נוספים ובכך למנוע דרכים נוספות להברחת נכסים, לא נכללו בתיקון לחוק מיסוי מקרקעין, שכן עניין העברת פעילות מחבר בני אדם לחבר בני אדם אחר או לבעל שליטה אינו מתאים לחוק מיסוי מקרקעין ואינו קיים גם כיום בסעיף 95א לחוק האמור.

לפסקה (2)

בדומה לתיקון המוצע לפקודה, ולחוק מס ערך מוסף, בסעיפים 10(9) ו-2(6) להצעה זו, מוצע לתקן את סעיף 110 לחוק מיסוי מקרקעין, ולהסמיך את שר המשפטים לקבוע בתקנות הוראות גם בעניין סעדים זמניים ומתן ערובה בהליך ערר לפני ועדת ערר, כדי להבטיח את תשלום המס כאשר יש חשש שהמס לא ישולם בתום ההליכים.

סעיף 6 בדומה לתיקון שמוצע, בסעיף 152(15) להצעה זו, בחוק מס ערך מוסף בעניין הוראות חובת הסודיות, מוצע לקבוע כי האיסור על גילוי מידע לפי סעיף 19ב לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, יחול גם כלפי בית המשפט, וכי הוא גובר על כל הוראות דין אחרת, אלא אם כן נקבע אחרת במפורש בחוק האמור. הוראות דומות מופיעות כיום בסעיפים 232 ו-235 לפקודת מס הכנסה.

לפסקה (5)

סעיף 231א לפקודת המכס קובע כי סעיפים שונים בחוק מס ערך מוסף "יחולו, בשינויים המחויבים לפי הענין, לענין מכס לפי פקודה זו". מוצע להוסיף לרשימת הסעיפים האמורים מחוק מס ערך מוסף את אלה: סעיף 108א, המקנה למנהל רשות המסים סמכות כללית לדרוש ידיעות מכל אדם לצורך ביצוע החוק; סעיף 139 הקובע הוראות לעניין עיגול סכומים; וסעיף 142א בעניין סייג לחובת מסירת ידיעות, שמוצע להוסיפו לחוק מס ערך מוסף בסעיף 162(16) להצעת חוק זו.

לפסקה (6)

תכנית "גורם כלכלי מאושר" היא תכנית וולונטרית לאבטחת שרשרת הסחר העולמית. התכנית מבוססת על מסמך מסגרת ה-SAFE של ארגון המכס העולמי שאומצה בשנת 2005 על ידי המכס הישראלי וקבעה סטנדרטים אחידים לאבטחת שרשרת האספקה הבין-לאומית. במסגרת התכנית ניתנות הקלות בהליכי הבידוק במכס לחברות העומדות בקריטריונים של איתנות פיננסית ורציות להוראות המכס, ובקריטריונים ביטחוניים. כדי להסדיר בחוק את הפעלת התכנית בישראל מוצע להסמיך את המנהל לתת הקלות לגורמים שיאשר ולקבוע תנאים למתן אישורים כאמור.

סעיף 5 לפסקה (1)

בדומה לתיקון המוצע לפקודת מס הכנסה ולחוק מס ערך מוסף, בסעיפים 1(4) ו-2(9) להצעה זו, במטרה לצמצם את התופעה של הברחת נכסים בין בני זוג ולהקל על גביית המס במקרים כאמור, מוצע לתקן את סעיף 95א לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן

²¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשע"ג, עמ' 64.

²² ס"ח התשי"ב, עמ' 344; התשס"ז, עמ' 66.

"(א2) מי שנתמנה או שניתנו לו סמכויות לפי הוראות חוק זה, או מי שמועסק בביצועו של חוק זה, לא יידרש להראות לבית משפט כל דוח, תעודה או שומה, או לגלות לבית המשפט או להודיע לו, כל דבר שהגיע לידיעתו אגב מילוי תפקידו לפי החוק, אלא במידה שנדרש בהליך כאמור בסעיף קטן (א)(2).";

(2) אחרי סעיף 19 יבוא:

"סייג לחובת מסירת 19ג. הוראה בדין המחייבת למסור ידיעות לגבי אדם אחר, למעט ידיעות

הוראה כאמור על פי פקודת הסטטיסטיקה [נוסח חדש], התשל"ב-1972²³, לא תחול על מי שממלא תפקיד רשמי בביצועו של חוק זה או המועסק בביצועו, מלבד אם נאמר במפורש אחרת בחוק זה."

7. תיקון חוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011²⁴ –
 (1) בסעיף 2, פסקה (1) – תימחק;
 (2) בסעיף 9, סעיף קטן (ב) – בטל.

8. תיקון חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980²⁵, בסעיף 2, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
 "(ג) לעניין סעיף זה, נקבע בחוק מס כי הגשת השגה או ערעור מעכבת את תשלום המס השנוי במחלוקת, וקבע בית המשפט, לבקשת רשות המסים בישראל, כי כל תכליתם של ההשגה או הערעור לעכב את תשלום המס השנוי במחלוקת, יראו כמועד לתשלום המס את המועד שנקבע בחוק לתשלומי לולא הגשת ההשגה או הערעור"

ד ב ר י ה ס ב ר

זהו נוסח הסעיפים שמוצע לבטלם:

"2. [...]

(1) בסעיף 15, סעיפים קטנים (ב) עד (ה) – בטלים;

9. [...]

(ב) תחילתו של סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסעיף (1)2 לחוק זה, ביום כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013), והוא יחול לגבי מכירת זכות במקרקעין או פעולה באיגוד מקרקעין שנעשתה ביום האמור ואילך; שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לדחות, בצו, את המועד האמור לתקופות נוספות."

סעיף 8 סעיף 96 לחוק מס ערך מוסף קובע קנס בשל אי-תשלום המס במועד. חוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980, קובע אף הוא קנס כאמור. בבג"ץ 9909/01 שגיא נגד מנהל המכס ומס ערך מוסף (פ"ד נו(6) 193) נקבע, כי קנס פיגורים יושת בתוך 30 ימים מיום קבלת פסק הדין.

מוצע לקבוע, כי במקרים שבהם מוגש ערעור רק לצורך עיכוב תשלום המס השנוי במחלוקת, יוכל המנהל לפנות לבית המשפט ולבקש ממנו להטיל קנס פיגורים החל במועד הוצאת השומה נושא הערעור.

סעיף 7 סעיפים 15(ב) עד (ה) לחוק מיסוי מקרקעין, מטילים על הרוכש זכות במקרקעין תשלום מקדמה על חשבון מס השבח של המוכר, וזאת מכספי תמורת המכירה. בסעיף (1)2 לחוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 (להלן – חוק לשינוי נטל המס), אשר תיקן באופן עקיף את חוק מיסוי מקרקעין (תיקון מס' 72), בוטלו סעיפים 15(ב) עד (ה) לחוק מיסוי מקרקעין, וזאת בתחולה מיום כ"א בניסן התשע"ג (1 באפריל 2013), כאמור בסעיף 9(ב) לחוק לשינוי נטל המס. בסעיף 9(ב) האמור נקבע עוד כי לשר האוצר יש סמכות לדחות את הביטול האמור לתקופות נוספות.

ביום ד' בסיוון התשע"ג (13 במאי 2013), פורסם ברשומות צו לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה) (דחיית מועד לעניין סעיף 15 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)). התשע"ג-2013, אשר דוחה את התקופה לביטול סעיפים אלה עד ליום כ"ז בתשרי התשע"ד (1 באוקטובר 2013).

בשל החשיבות הרבה הקיימת לתשלום מקדמה בגין העסקה, הן בהיבט של גביית המס והן בהיבט של הבטחת זכותו של הרוכש למימוש זכותו במקרקעין באמצעות רישום, מוצע לבטל את סעיפים (1)2 ו-9(ב) לחוק לשינוי נטל המס, כך שסעיפים 15(ב) עד (ה) לחוק האמור יותרו על כנם.

²³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 24, עמ' 500.

²⁴ ס"ח התשע"ב, עמ' 42.

²⁵ ס"ח התשמ"א, עמ' 38; התשמ"ז, עמ' 94.

(1) בסעיף 46 –

(א) במקום כותרת השוליים יבוא "ערעור";

(ב) ברישה, במקום "כמפורש להלן, רשאי לערור לוועדת ערר: יבוא "לפי חוק זה, רשאי לערער עליה בדרך שמעריעים על שומה לפי הפקודה";

(ג) פסקאות (1) ו-(2) – יימחקו;

(2) סעיף 47 – בטל.

תיקון חוק
להגדלת שיעור
ההשתתפות בכוח
העבודה ולצמצום
פערים חברתיים
(מס הכנסה שלילי)

10. בחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי), התשס"ח-2007²⁷, בשם החוק, במקום "מס הכנסה שלילי" יבוא "מענק הכנסה".

תיקון חוק מיסוי
רווחי נפט

11. בחוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011²⁸ –

(1) בסעיף 10(ב), בסופו יבוא "הוראות סעיפים 180, 190 ו-190א לפקודה יחולו על מקדמות לפי סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים";

(2) בסעיף 47, אחרי "היטל" יבוא "ומקדמות לפי סעיף 10(ב)".

תיקון פקודת
התעבורה

12. בפקודת התעבורה²⁹, בסעיף 765(ז), אחרי פסקה (8) יבוא:

"(9) רשות המסים בישראל, לעניין כלי רכב שברשותה שהמנהל, בהגדרתו בפקודת מס הכנסה, הורה כי אין להחיל עליהם את ההוראות לפי סעיף זה, בשל מעורבותם של כלי הרכב האמורים בפעילות שנועדה לצורכי גבייה, חקירה, מודיעין או ביקורת לפי דין".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 9 מוצע בזאת לתקן את סעיפים 46 ו-47 לחוק עידוד התעשייה (מסים), התשכ"ט-1969, כך שבמקום הגשת ערר לוועדת ערר יוגש ערעור לבית המשפט המחוזי, בדומה לשאר הערעורים בדיני המס.

סעיף 10 מוצע לתקן את שם החוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מס הכנסה שלילי), התשס"ח-2007, כך שבמקום המילים "מס הכנסה שלילי" יבוא "מענק הכנסה". המילים "מס הכנסה שלילי" עלולות לעורר קונוטציות שליליות אצל חלק מהאוכלוסייה שהחוק מיועד לה הטבות מס. על כן, ייתכן שבעלי זכויות ליהנות מהחוק לא יממשו את זכותם לתבוע את המענק. לפיכך מוצע בזאת לשנות את שם החוק כאמור כדי ששם החוק יתקשר עם קבלת הטבות בגין עבודה.

סעיף 12 לשם ביצוע תפקידם במילוי ההוראות לפי חוקי המס, לצורך גבייה, חקירה וביקורת, נוסעים חלק מן העובדים ברשות המסים ברכבים סמויים. בחודש מרס 2012 פורסם ברשומות חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 103) (ס"ח התשע"ב, עמ' 221), שבו הוסף לפקודה האמורה סעיף 765, הקובע חובת הדבקה מדבקה על כל רכב של תאגיד, לרבות רכב של משרד ממשלתי, שבה יפורטו פרטי ההתקשרות עם מערכת לדיווח ולמעקב של התאגיד (סעיף 765(ג)). סעיף קטן (ז) של הסעיף האמור קובע רשימה סגורה של גופים שעליהם לא יחול הסעיף.

²⁶ ס"ח התשכ"ט עמ' 322; התשנ"ח, עמ' 4.

²⁷ ס"ח התשס"ח, עמ' 84; התשע"ב, עמ' 583.

²⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 806.

²⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התשע"ב, עמ' 758.

פרק ה': תחילה ותחולה

תחילה ותחולה 13. (א) תחילתו של חוק זה ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) (בפרק זה – יום התחילה).

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) הוראות סעיפים 131(ב) ו-132(ב) (א) לפקודה, כנוסחם בסעיף 6(א) ו- (ב) ו- (7) לחוק זה, וסעיף 195ב לפקודה, כנוסחו בסעיף 15(1) לחוק זה, יחולו על דוחות וטפסים שיש להגישם לפי סעיפים 131 ו-240ב(ג) לפקודה, לגבי שנת המס 2014 ואילך; שר האוצר רשאי, בצו, לדחות את מועד התחולה האמור לתקופות נוספות;

(2) תחילתו של סעיף 188(א) לפקודה, כנוסחו בסעיף 13(ב) לחוק זה, ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015);

(3) תחילתו של סעיף 235 לפקודה, כנוסחו בסעיף 18(1) לחוק זה, ביום כניסתו לתוקף של תקנות שיותקנו מכוחו.

(ג) הוראות סעיף 129ג לפקודה, כנוסחו בסעיף 5(5) לחוק זה, יחולו על הכנסה שהופקה או נצמחה ביום התחילה ואילך.

ד ב ר י ה ס ב ר

פטור לרכבי רשות המסים שיש להותירם כרכבים סמויים מהחובה להדביק את המדבקה האמורה, וזאת לגבי רכבים שמנהל רשות המסים הורה כך לגביהם.

כדי שלא לחשוף רכבים השייכים לתחומי עבודה רגישים ברשות המסים, המחייבים כי הרכבים יהיו סמויים, מוצע לתקן את סעיף 65ד לפקודת התעבורה, כך שייקבע בו